

Ketenmonitor Wvggz

2022

Inhoud

Inleiding	1
1. Crisismaatregel	4
1.1 Aantal beschikkingen en genomen Crisismaatregelen	4
1.2 Politie-, justitiële en strafvorderlijke gegevens en historisch overzicht.....	6
1.3 Horen van de betrokkene	7
2. Voortzettingen	8
2.1 Aantallen VCM.....	8
2.2 Crisismaatregel en voortzettingen CM	9
3. Zorgmachtigingen.....	11
3.1 Afgegeven beschikkingen Zorgmachtigingen	11
3.2 Voorbereiding verzoekschrift Zorgmachtiging	14
3.3 Verkennend onderzoek	19
3.4 Zorgmachtigingen met toepassing 2.3 Wet forensische zorg	23
3.5 Beëindigingen van verplichte zorg	24
3.6 Eigen plan van aanpak	25
3.7 Aantal personen en aantal machtigingen per persoon.....	26
3.8 Doorlooptijden voorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging.....	27
3.9 Doorlooptijden Rechtspraak van indiening tot uitspraak	33
4. Patiëntenvertrouwenspersoon	35
4.1 Inzet PVP.....	35
5. Familievertrouwenspersoon	39
6. Uitspraken beroepen en schadevergoedingen	41

Inleiding

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is op 1 januari 2020 in werking getreden. De verplichte zorg aan mensen met een psychische stoornis wordt sinds die datum verleend op grond van de nieuwe wetgeving. Dat betekent onder meer dat er meer aandacht is voor de wensen en voorkeuren van betrokkene en dat de familie beter wordt betrokken. Ook geeft de wet aan dat verplichte zorg een uiterste middel is. Alleen als een psychische stoornis leidt tot gedrag dat een ernstig nadeel oplevert voor de betrokkene zelf of voor iemand anders, en vrijwillige zorg dit ernstig nadeel niet kan wegnemen, mag verplichte zorg worden verleend. Dit moet dan zoveel mogelijk op maat gebeuren en zo snel mogelijk worden afgebouwd.

Ketenpartijen hebben behoefte aan inzicht in de uitvoering van de wet. Het Ketencoördinatieteam (KCT) Wvggz heeft in eerdere jaren samen met de ketenpartners de landelijke ketenmonitor gemaakt. Nu het KCT opgehouden is te bestaan, hebben de eerder betrokken onderzoekers de rol van penvoerder voor de ketenmonitor overgenomen. De cijfers uit de ketenmonitor zijn ook gebruikt voor de wetsevaluatie die uitgevoerd is in 2021 en 2022. Eerdere versies van de ketenmonitor zijn opgesteld door het KCT. Dit is de eerste versie die onder regie van de stuurgroep Optimaliseren Uitvoering Wvggz is opgesteld.

De cijfers hebben betrekking op (het proces van) het afgeven van machtigingen en maatregelen en gaan niet over de daadwerkelijk verleende verplichte zorg. Daarover rapporteren zorgaanbieders en de IGJ.

De monitor is samengesteld op basis van bijdragen van de Rechtspraak, de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG), de Stichting patiëntenvertrouwenspersonen (StPVP), het Openbaar Ministerie (OM) en de Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen (LSFvp). Deze monitor betreft het jaar 2022.

Het jaar 2020 stond in het teken van de overgang van BOPZ naar de Wvggz. In de ketenmonitor 2020 was daarom een vergelijking opgenomen met de BOPZ. Vóór het einde van 2020 moesten alle lopende BOPZ-machtigingen zijn omgezet naar de Wvggz. Dat maakt dat de cijfers uit 2020 naar verwachting geen representatief beeld geven van de reguliere uitvoering van de Wvggz. De vergelijking met de BOPZ en het 'overgangsjaar' zijn inmiddels losgelaten in de ketenmonitor. Er wordt nu volstaan met een vergelijking van de uitvoering van de Wvggz in 2021 en 2022.

De ontwikkelingen in 2022

Crisismaatregelen

Het aantal genomen crisismaatregelen in 2022 is met 8.715 nagenoeg gelijk aan de 8.748 van 2021. De eerder gerapporteerde stabilisering in het aantal genomen crisismaatregelen lijkt zich daarmee te bestendigen.

Het aantal afgewezen beschikkingen is gedaald van 170 in 2021 naar 127 in 2022, wat overeen komt met een daling van 25%. Een verklaring voor deze daling is zonder verder onderzoek niet sluitend te geven. In een volgende editie van de ketenmonitor zal de ontwikkeling van de afgewezen beschikkingen verder gevolgd worden.

Verder valt op dat het opvragen van het historisch overzicht van machtigingen en maatregelen in 2022 sterk gestegen is ten opzichte van het jaar ervoor: van een opvraag in 2% van de gevallen naar 12%. Dit ligt naar verwachting met name aan het feit dat sinds 1-1-2022, naast burgemeesters, ook psychiaters dit overzicht kunnen opvragen.

Te zien is dat in 2022 gemiddeld iets minder betrokkenen zijn gehoord ten opzichte van 2021: 41% versus 43% in termen van het aantal betrokkenen ten opzichte van het aantal beschikkingen.

Zorgmachtigingen

Het aantal zorgmachtigingen is in 2022 met 15.239 lager dan het aantal van 16.635 in 2021. Dit komt overeen met een daling van ongeveer 8%. Ook is een daling zichtbaar in het aantal 'Aanvragen voorbereiden verzoekschrift ZM': van 20.893 in 2021 naar 17.523 in 2022. Een sluitende verklaring voor deze daling is vanuit de cijfers in de ketenmonitor niet voorhanden. In een volgende editie van de ketenmonitor zal hier opnieuw naar gekeken worden.

De aantallen ZM's stabiliseren zich in 2022 en lijken daardoor een betere indicatie voor het structurele niveau dan het aantal in 2021 (toen het einde van het overgangsrecht van de wet Bopz invloed had op de aantallen).

Ook in 2022 bestaat het grootste deel (57%) van de machtigingen uit zorgmachtigingen aansluitend op een zorgmachtiging en stijgt dat aandeel licht ten opzichte van de 54% uit 2021. Voor de initiële zorgmachtigingen is het aandeel in 2022 (18%) aanzienlijk lager dan voor dezelfde periode van 2021 (23%).

In 2022 heeft, net als in 2021, 41% van betrokkenen na afloop van de voortzetting van de crisismaatregel nog verplichte zorg nodig gehad en heeft dit een vervolg gekregen met een zorgmachtiging.

Ook is zichtbaar dat in 2021 een 'voorbereid verzoekschrift ZM' in 81% van de gevallen leidde tot een 'ingediend verzoekschrift ZM'. In 2022 is dat percentage duidelijk gestegen naar 90%. In een volgende editie van de ketenmonitor kan nader bekeken worden of de geopperde verklaring van een betere ketensamenwerking gehandhaafd kan blijven.

Het aandeel gehonoreerde aanvragen vanuit de gemeente is gestegen van 25% in 2021 (171 van de 696 aanvragen gehonoreerd) naar 32% in 2022 (195 van de 616).

Sinds januari 2020 zijn er 26.855 personen aan wie één of meerdere Wvggz-machtigingen (CM, VCM en/of ZM) zijn afgegeven. Voor de meeste personen daarvan (61%) betreft dit 1 of 2 machtigingen en voor een ander deel (19%) waren dit 3 machtigingen. Aan het resterende deel (20%) van de betrokkenen zijn 4 of meer machtigingen afgegeven in de afgelopen 3 jaar.

Meldingen en Verkennende onderzoeken

In 2022 is 1.373 keer gemeld, daar waar dat in 2021 nog 1.315 keer het geval was. Dit komt overeen met een stijging van ongeveer 4%. Mogelijk worden meldingen op basis van kennis, ervaring en voortschrijdend inzicht eerder als Wvggz melding gekwalificeerd. Het is ook mogelijk dat er simpelweg meer gemeld wordt. Het aandeel melders met doorzettingsmacht daalde daarbij van 23% naar 19% en het aandeel anonieme meldingen steeg van 38% naar 42%.

Het aantal VO's is gestegen van 1.239 in 2021 naar 1.304 in 2022 op jaarbasis. Dit betekent een stijging met ongeveer 5%. Verkennende onderzoeken die niet leiden tot een zorgmachtiging kunnen wel leiden tot vrijwillige zorg, en zo mogelijk verplichte zorg voorkomen. Naar aanleiding van de verkennende onderzoeken zijn in 2022 in totaal 616 aanvragen voor de voorbereiding voor een zorgmachtiging door het college van B&W ingediend bij de OvJ.

In 2022 hebben de aanvragen in 32% van de gevallen geleid tot een toegewezen beschikking. Het aandeel gehonoreerde aanvragen vanuit de gemeente is daarmee duidelijk gestegen van de 25% in 2021. Het lijkt erop dat de eerder geformuleerde adviezen voor het optimaliseren van het werkproces rondom meldingen en verkennende onderzoeken hun weg naar de praktijk deels gevonden hebben.

Eigen plan van aanpak

In 2022 is in totaal 856 keer de voorbereiding van een zorgmachtiging geschorst omdat de betrokkene in de gelegenheid is gesteld om een eigen plan van aanpak op te stellen. In 2021 was dit 970 maal. Dat betekent een daling van 2021 naar 2022 van ongeveer 12%. Procentueel gezien is in 2022 in 4,9% van het aantal 'aanvragen voorbereiden verzoekschrift ZM' een dergelijke schorsing uitgevoerd. In 2021 was dat in 4,6% van de gevallen. Gezien het redelijk stabiele procentuele aandeel kan gesteld worden dat de daling in aantallen waarschijnlijk grotendeels verklaard wordt door het (8%) lagere aantal afgegeven beschikkingen voor een ZM.

Doorlooptijden voorbereiden verzoekschrift zorgmachtiging

Voor een "initiële" zorgmachtiging blijkt dat de wettelijke doorlooptijd – van "betrokkene geïnformeerd door geneesheer-directeur" tot "indienen verzoekschrift" – van maximaal 28 dagen in de meeste gevallen gehaald wordt, al ligt de gemiddelde doorlooptijd voor deze zorgmachtigingen net boven de 29 dagen. Daarmee is de significante daling ten opzichte van het vorige jaar bestendigd.

Doorlooptijd van indienen tot uitspraak

In deze ketenmonitor is ook de doorlooptijd van indiening van het verzoekschrift tot de uitspraak hierop door de rechtbank opgenomen. Over het algemeen wordt de wettelijke termijn van 21 dagen door de rechtspraak gehaald: de gemiddelde doorlooptijd is ruim 13 dagen. Ook hier is de daling vanuit 2021, toen het gemiddelde nog op ruim 18 dagen lag, bestendig. Deze termijn loopt van indiening tot uitspraak. Mondelinge uitspraak vindt plaats op zitting en daarna volgt de schriftelijke uitspraak. Uitschieters in de doorlooptijd worden vaak veroorzaakt doordat het moeilijk is een zitting te plannen met betrokkene, vooral bij een initiële zorgmachtiging. De rechtbank heeft dan nog 14 dagen om de beschikking af te geven.

Patiëntenvertrouwenspersoon

We zien in 2022 een stabilisatie van het aantal keer ondersteuning door een pvp: in 2022 heeft een pvp in totaal 21.630 keer ondersteuning gegeven aan, ten opzichte van 21.372 keer in 2021. Het aantal verleende ondersteuning ligt daarmee in 2022 binnen 1% van het aantal uit het jaar ervoor. In 2022 namen 5.372 cliënten contact op met een pvp via de telefonische helpdesk en 7.203 cliënten met een pvp op een ggz-locatie. Het gaat daarbij in 2022 dus in totaal om 12.575 cliënten die contact hebben gehad met de pvp.

In 5% (431 van de 8.006) van de in voorbereiding genomen verzoekschriften ZM worden persoonsgegevens van betrokkene aan de StPVP verstrekt. Bij de crisismaatregel ligt dit percentage hoger, namelijk op 23% (2044 van de 8.715 verleende CM).

Familievertrouwenspersoon

In 2022 heeft een familievertrouwenspersoon in totaal 1.224 casussen behandeld, waarvan 1.071 nieuwe. Ten opzichte van 2021 zijn in 2022 meer diensten van de fvp afgenomen: het betreft een stijging van 4%.

Uitspraken beroepen en schadevergoedingen

De uitspraken op beroepen en schadevergoedingen waren in 2021 sterk toegenomen ten opzichte van 2020. In 2022 zijn ze echter weer significant afgenomen: ten opzichte van de 201 gevallen uit 2021 is in 2022 met 127 gevallen een afname zichtbaar van 37%.

1. Crisismaatregel

Een crisismaatregel kan worden genomen als het ernstige vermoeden bestaat dat het gedrag van een persoon onmiddellijk dreigend ernstig nadeel veroorzaakt als gevolg van een psychische stoornis. Een crisismaatregel wordt genomen door de burgemeester op basis van een medische verklaring van een onafhankelijk psychiater¹. Daarbij krijgt de betrokkene de mogelijkheid om gehoord te worden. De psychiater heeft de mogelijkheid om politie-, justitiële en strafvorderlijke gegevens (kortweg: politie- en justitiële gegevens) op te vragen bij het OM. Daarnaast kan de psychiater sinds 1-1-2022 ook het historisch overzicht opvragen. De burgemeester heeft de mogelijkheid om de historie van machtigingen en maatregelen op te vragen. Een crisismaatregel duurt maximaal drie dagen (exclusief de extra dag(en) als deze eindigt in een weekend of op een feestdag).

1.1 Aantal beschikkingen en genomen Crisismaatregelen

In tabel 1.1 is weergegeven voor 2021 en 2022:

1. Het totaal aantal beschikkingen van de burgemeester in het kader van de crisismaatregel. Dit getal omvat alle gestarte procedures voor een crisismaatregel, waarbij een burgemeester een beslissing heeft genomen op basis van een medische verklaring (kolom 1 voor 2021 en kolom 3 voor 2022).
2. Het aantal genomen crisismaatregelen (kolom 2 voor 2021 en kolom 4 voor 2022).

Tabel 1.1 Beschikkingen en verleende Crisismaatregelen 2021 en 2022²

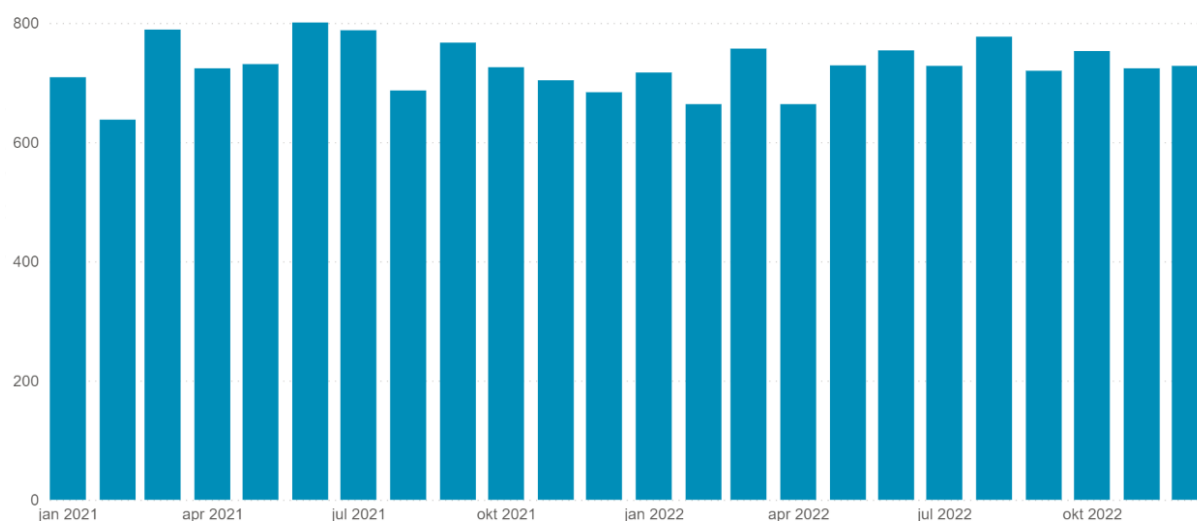
Jaar Maand	2021		2022	
	1. Beschikkingen Crisismaatregel	2. Waarvan verleend	1. Beschikkingen Crisismaatregel	2. Waarvan verleend
januari	734	709	726	717
februari	648	638	675	664
maart	807	789	767	757
april	737	724	672	664
mei	749	731	735	729
juni	813	801	766	754
juli	800	788	741	728
augustus	698	687	796	777
september	778	767	728	720
oktober	739	726	764	753
november	720	704	735	724
december	695	684	737	728
Totaal	8.918	8.748	8.842	8.715

¹ Daar waar in de rest van het document de term 'psychiater' wordt gebruikt, wordt 'onafhankelijk psychiater' bedoeld.

² Gegevens vanuit VNG in januari 2023.

Figuur 1.1 Verleende Crisismaatregelen 2021 en 2022

Toelichting

Het aantal crisismaatregelen in 2022 (8.715) wijkt slechts <1% af van 2021 (8.748). Het lijkt er daarmee op dat de stabilisatie die in 2021 is ingezet zich continueert. In de zomer van 2021 en 2022 deden zich pieken voor in het aantal CM. De zomerpiek was in 2022 lager dan in 2021 en ook het meer algemene beeld is dan in 2022 de variatie tussen de maanden kleiner is dan in 2021. De verwachting dat het aantal CM in 2021 een indicatie is voor het structurele niveau, wordt daarmee bevestigd.

Uit gegevens van de gemeenten blijkt verder dat het overgrote deel van de crisismaatregelen wordt genomen op basis van een medische verklaring waarin de onafhankelijk psychiater oordeelt dat de psychische stoornis en risico op ernstig nadeel aanwezig is (een zogenaamde "positieve" medische verklaring). Het verschil tussen het totaal aantal beschikkingen (tabel 1.1, kolommen 1 en 3), en de genomen crisismaatregelen (tabel 1.1, kolommen 2 en 4) betreft de beschikkingen die niet hebben geleid tot een crisismaatregel, meestal omdat de medische verklaring "negatief" was. Het aantal afgewezen beschikkingen is met 25% duidelijk gedaald: van 170 in 2021 naar 127 in 2022. In 2022 is het niet voorgekomen dat de medische verklaring "negatief" was en er toch een CM is afgegeven.

Een verklaring voor de daling van het aantal afgewezen beschikkingen is zonder verder onderzoek niet sluitend te geven. Het is mogelijk dat een betere indicatiestelling daarin een rol speelt, evenals de uitgebreidere mogelijkheid voor het horen en het opvragen van historie. In een volgende editie van de ketenmonitor zal de ontwikkeling van de afgewezen beschikkingen verder gevolgd worden.

1.2 Politie-, justitiële en strafvorderlijke gegevens en historisch overzicht

In voorbereiding op een crisismaatregel kan de burgemeester een historisch overzicht van machtigingen en maatregelen opvragen bij de officier van justitie. Dit is sinds 2022 ook mogelijk voor de psychiater, die daarnaast ook politie-, justitiële en strafvorderlijke gegevens op kan vragen. In de onderstaande tabellen is weergegeven hoe vaak dit is voorgekomen in 2021 (tabel 1.2) en in 2022 (tabel 1.3). Deze aantallen zijn afgezet tegen het totaal aantal beschikkingen. Zo is te zien bij welk percentage van de beschikkingen deze gegevens zijn opgevraagd (kolommen 2 en 4 in zowel tabel 1.2 als 1.3).

Tabel 1.2 Informatieverstrekking vanuit OM aan burgemeester en psychiater 2021³

Maand	Aanvraag historie Burgemeester	Verhouding aantal aanvragen t.o.v. aantal beschikkingen CM	Maand	Aanvraag politie/justitiegegevens psychiater	Verhouding aantal aanvragen t.o.v. aantal beschikkingen CM
januari	46	6%	januari	71	10%
februari	22	3%	februari	50	8%
maart	<10	1%	maart	65	8%
april	10	1%	april	78	11%
mei	10	1%	mei	66	9%
juni	<10	1%	juni	75	9%
juli	11	1%	juli	93	12%
augustus	<10	1%	augustus	59	8%
september	<10	1%	september	60	8%
oktober	<5	1%	oktober	62	8%
november	10	1%	november	71	10%
december	<10	1%	december	69	10%
Totaal	148	2%	Totaal	819	9%

Tabel 1.3 Informatieverstrekking vanuit OM aan burgemeester en psychiater 2022

Maand	Aanvraag historie Burgemeester & Psychiater	Verhouding aantal aanvragen t.o.v. aantal beschikkingen CM	Maand	Aanvraag politie/justitiegegevens psychiater	Verhouding aantal aanvragen t.o.v. aantal beschikkingen CM
januari	101	14%	januari	66	9%
februari	58	9%	februari	48	7%
maart	93	12%	maart	62	8%
april	80	12%	april	58	9%
mei	83	11%	mei	63	9%
juni	82	11%	juni	62	8%
juli	90	12%	juli	36	5%
augustus	107	14%	augustus	33	4%
september	91	13%	september	19	3%
oktober	101	13%	oktober	17	2%
november	88	12%	november	15	2%
december	109	15%	december	14	2%
Totaal	1.083	12%	Totaal	493	6%

Te zien is dat in 2021 Burgemeesters bij gemiddeld 2% van de beschikkingen historische gegevens opvragen. In 2022 ligt dit percentage beduidend hoger (12%).

Het is duidelijk dat dit percentage fors is gestegen omdat vanaf 1 januari 2022 ook psychiaters het historisch overzicht kunnen opvragen (dit onderdeel van de reparatiewet Wvvgz is per 1-1-2022 in werking getreden).

³ Tabel 1.2 en 1.3: Gegevens zijn geleverd door het OM in januari en februari 2023.

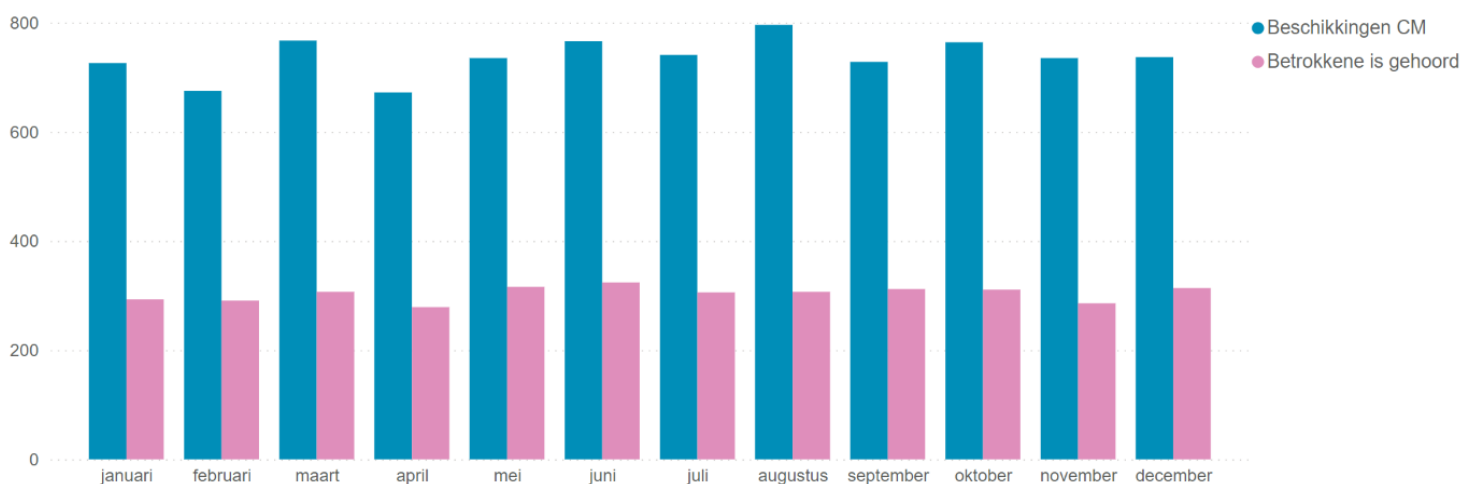
Het opvragen van politie-, justitiële en strafvorderlijke gegevens door de psychiater ligt in 2022 beduidend lager dan in 2021. Psychiaters hebben bij gemiddeld 6% respectievelijk 9% van de CM-beschikkingen politie-, justitiële en strafvorderlijke gegevens opgevraagd.

1.3 Horen van de betrokkene

Volgens de wet dient de burgemeester de betrokkene, zo mogelijk, in de gelegenheid te stellen om te worden gehoord. Om een goed beeld te kunnen geven van het aantal beschikkingen dat is afgegeven ten opzichte van het aantal betrokkenen dat daadwerkelijk is gehoord, wordt de procentuele verhouding weergegeven in kolom 4 van tabel 1.4 voor het jaar 2021 en in kolom 8 voor het jaar 2022.

Jaar Maand	2021				2022			
	1. Beschikking CM	2. In staat bevonden en poging(en) tot horen gedaan	3. Betrokkene is gehoord	4. Verhouding aantal betrokkenen gehoord t.o.v. aantal beschikkingen	1. Beschikking CM	2. In staat bevonden en poging(en) tot horen gedaan	3. Betrokkene is gehoord	4. Verhouding aantal betrokkenen gehoord t.o.v. aantal beschikkingen
januari	734	432	272	37%	726	411	293	40%
februari	648	393	261	40%	675	382	291	43%
maart	807	469	333	41%	767	432	307	40%
april	737	443	327	44%	672	389	279	42%
mei	749	441	326	44%	735	432	316	43%
juni	813	509	356	44%	766	468	324	42%
juli	800	463	345	43%	741	464	306	41%
augustus	698	412	305	44%	796	456	307	39%
september	778	448	331	43%	728	443	312	43%
oktober	739	452	323	44%	764	448	311	41%
november	720	406	311	43%	735	412	286	39%
december	695	429	301	43%	737	422	314	43%
Totaal	8.918	5.297	3.791	43%	8.842	5.159	3.646	41%

Tabel 1.4 Het horen ⁴

Figuur 1.2 Betrokkenen die zijn gehoord ten opzichte van beschikkingen 2022

Toelichting

Het horen door de burgemeester vindt plaats nadat de psychiater een betrokkene heeft onderzocht voor de medische verklaring. Naar aanleiding van dat onderzoek kan de psychiater aangeven of de betrokkene in staat is om gehoord te worden. Als betrokkene in staat is om gehoord te worden, wordt er een poging (indien nodig meerdere pogingen) gedaan om te horen (kolom 2 in tabel 1.4). Gezien de omstandigheden waarin betrokkene zich bevindt is het echter niet in alle gevallen mogelijk betrokkene daadwerkelijk te horen. Te zien is dat in 2022 gemiddeld iets minder betrokkenen zijn gehoord ten opzichte van 2021 (41% t.o.v. 43%). Deze daling hangt zowel samen met een iets lager

⁴Gegevens vanuit VNG in januari 2023.

percentage betrokkenen dat hoorbaar geacht wordt (i.e. 58% in 2022 om 59% in 2021) als met een iets lager percentage dat daarvan daadwerkelijk gehoord wordt (i.e. 70% om 72%).

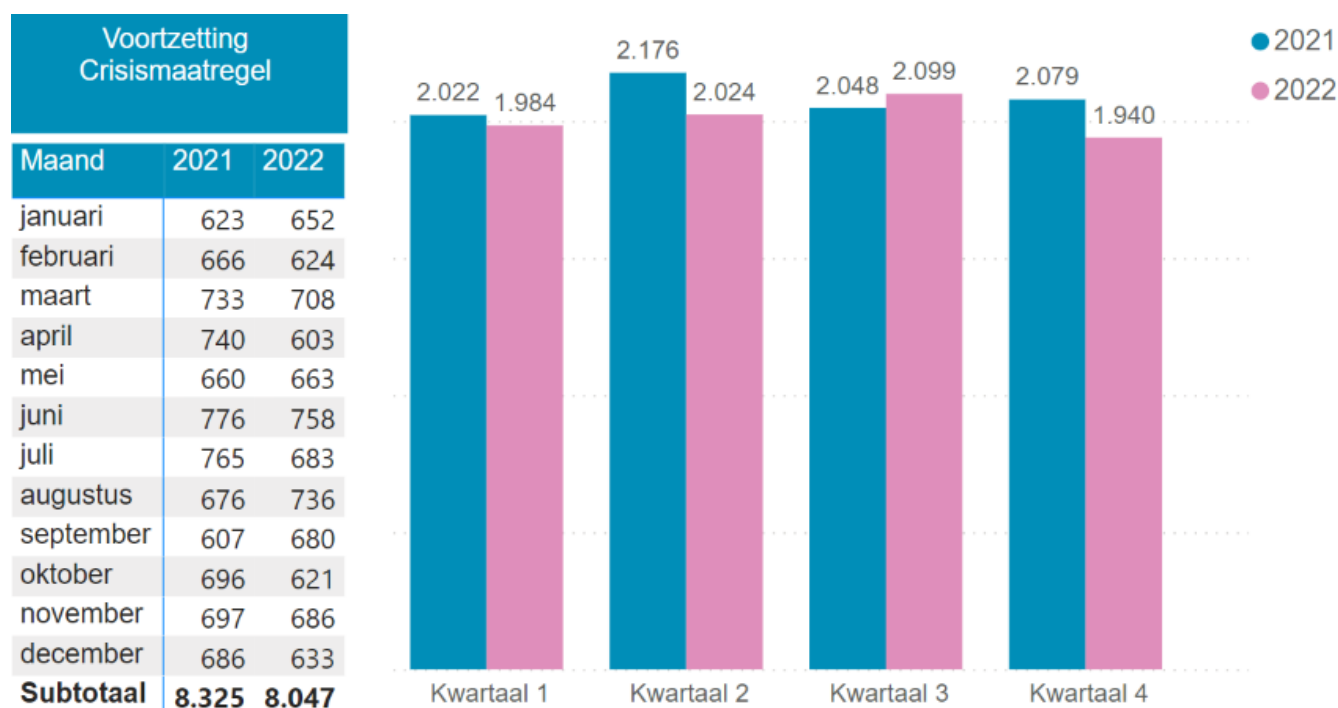
2. Voortzettingen

Een voortzetting van een crisismaatregel (VCM) wordt verzocht door een officier van justitie als deze oordeelt dat de grondslag voor de crisismaatregel, het risico op onmiddellijk dreigend ernstig nadeel voor betrokkene of voor een ander als gevolg van een psychische stoornis, nog steeds aanwezig is. Als de rechter oordeelt dat een crisismaatregel nog noodzakelijk is, dan kan de rechter de crisismaatregel 3 weken voortzetten. Daarna stopt de maatregel, tenzij de officier van justitie voor het einde ervan een verzoek bij de rechter indient voor een zorgmachtiging die aansluit op de VCM. Andere opties zijn dat de VCM op basis van artikel 7:10 Wvvggz vervalt of wordt beëindigd door de geneesheer-directeur op basis van artikel 8:18 Wvvggz.

2.1 Aantallen VCM

In tabel 2.1 is weergegeven:

1. Het aantal beschikkingen Voortzettingen CM (VCM) onder de Wvvggz in 2021, in kolom 1.
2. Het aantal beschikkingen Voortzettingen CM (VCM) onder de Wvvggz in 2022, in kolom 2.

Tabel 2.1 Aantal beschikkingen Voortzetting Crisismaatregelen 2021 en 2022 ⁵

Figuur 2.1 Beschikkingen VCM 2020 en 2021

Toelichting

De aantallen van 2022 zijn afgezet tegen de aantallen in 2021. In 2021 zijn 8.325 voortzettingen afgegeven. In 2022 zijn dat er met 8.047 Voortzettingen Crisismaatregelen 3,5% minder geweest.

⁵ Gegevens 2021 zijn in januari 2022 ontvangen en de cijfers over 2022 zijn in januari 2023 verkregen vanuit de Rechtspraak. De getoonde aantallen betreffen de beschikkingen die de rechter heeft afgegeven ten behoeve van een voortzetting crisismaatregel, en bevatten zowel de toegewezen als de afgewezen VCM's.

2.2 Crisismaatregel en voortzettingen CM

Een officier van justitie start de voorbereiding voor een voortzetting crisismaatregel en dient het verzoekschrift in bij de rechter als de officier van justitie van oordeel is dat hiervoor een grondslag is. In tabel 2.2 en 2.3 is weergegeven:

1. Het aantal crisismaatregelen dat door de burgemeester genomen is, in kolom 1.
2. Het aantal afgegeven beschikkingen Voortzettingen CM (VCM), in kolom 2.
3. Het percentage van de CM waarvoor een beschikking VCM is afgegeven, in kolom 3.

Tabel 2.2 Verhouding tussen genomen CM en VCM 2021⁶

Maand	1.Aantal genomen crisismaatregelen	2. Afgegeven VCM	3. % verhouding tussen genomen CM en VCM
januari	709	623	88%
februari	638	666	104%
maart	789	733	93%
april	724	740	102%
mei	731	660	90%
juni	801	776	97%
juli	788	765	97%
augustus	687	676	98%
september	767	607	79%
oktober	726	696	96%
november	704	697	99%
december	684	686	100%
Totaal	8.748	8.325	95%

Tabel 2.3 Verhouding tussen genomen CM en VCM 2022⁷

Maand	1.Aantal genomen crisismaatregelen	2. Afgegeven VCM	3. % verhouding tussen genomen CM en VCM
januari	717	652	91%
februari	664	624	94%
maart	757	708	94%
april	664	603	91%
mei	729	663	91%
juni	754	758	101%
juli	728	683	94%
augustus	777	736	95%
september	720	680	94%
oktober	753	621	82%
november	724	686	95%
december	728	633	87%
Totaal	8.715	8.047	92%

In tabel 2.3 is te zien dat in 2022 gemiddeld 92% van de crisismaatregelen is voortgezet. Dit ligt daarmee iets lager dan in 2021 (95%). Een percentage bóven de 100% in een bepaalde maand kan verklaard worden doordat er sprake is van overloop uit de vóórgaande maanden (bijv. een CM die eind januari genomen is waarvan in februari de voortzetting wordt toegewezen).

⁶ Gegevens in kolom 1 zijn verkregen van de VNG. Gegevens in kolom 2 zijn verkregen van de Rechtspraak, beide in januari 2022.

⁷ Gegevens in kolom 1 zijn verkregen van de VNG. Gegevens in kolom 2 zijn verkregen van de Rechtspraak, beide in januari 2023.

Tabel 2.4 Aantal voorbereidingen en bij rechter ingediende verzoekschriften VCM⁸ 2021 & 2022

2021			2022		
Maand	1. Voorbereide verzoekschriften VCM	2. Bij rechter ingediende verzoekschriften voortzetting CM	Maand	1. Voorbereide verzoekschriften VCM	2. Bij rechter ingediende verzoekschriften voortzetting CM
januari	669	657	januari	714	689
februari	650	624	februari	670	622
maart	815	766	maart	753	1.311
april	718	679	april	646	65
mei	725	688	mei	754	717
juni	816	779	juni	775	756
juli	757	710	juli	690	680
augustus	703	663	augustus	805	774
september	766	724	september	740	711
oktober	728	674	oktober	761	746
november	717	678	november	728	707
december	680	632	december	714	699
Totaal	8.744	8.274	Totaal	8.750	8.477

Toelichting

In tabel 2.4 is zichtbaar dat het percentage bij de rechter ingediende verzoeken is gestegen van 95% voor 2021 naar 97% voor 2022. Dit is in lijn met de eerder gerapporteerde cijfers over de eerste helft van 2022. Samen met de daarvoor in Q1 gerapporteerde daling van 96% naar 93% lijkt er bij dit onderwerp sprake te zijn van reguliere cijfermatige schommelingen die samen hangen met onderhanden werk. Doorgaans wordt voor crisismaatregelen meteen een verzoekschrift tot voortzetting voorbereid wegens de korte termijn van drie dagen. Maar niet voor alle crisismaatregelen hoeft uiteindelijk een verzoekschrift tot voortzetting ervan bij de rechter ingediend te worden, omdat er ondertussen geen sprake meer is van een crisissituatie.

⁸ Gegevens 2021 zijn verkregen van het OM in januari 2022, de gegevens 2022 in januari 2023.

3. Zorgmachtigingen

Een zorgmachtiging is een machtiging van de rechter waarmee verplichte zorg op grond van de Wvggz verleend kan worden. Een zorgmachtiging is mogelijk als de betrokkene een psychische stoornis heeft die leidt tot ernstig nadeel voor zichzelf of voor een ander. Maar alleen als vrijwillige zorg niet mogelijk is, en verplichte zorg de enige manier is om het ernstig nadeel weg te nemen. In de zorgmachtiging staat welke vormen van verplichte zorg de zorgverleners kunnen verlenen. Het kan zijn dat iemand wordt opgenomen in een ggz-instelling. Maar verplichte zorg kan ook ambulante (thuis of poliklinisch) worden verleend. Betrokkenen kunnen verplichte zorg voorkomen door een eigen plan van aanpak te maken, als dat daarna goedgekeurd wordt door de GD. Betrokkenen kunnen zelf aangeven welke verplichte zorg zij het minst schadelijk vinden voor zichzelf, door middel van een zorgkaart of een zelfbindingsverklaring. Het aantal zorgmachtigingen in 2021 wordt vergeleken met het aantal zorgmachtigingen in 2022.

3.1 Afgegeven beschikkingen Zorgmachtigingen ⁹

In tabel 3.1 is weergegeven:

1. Het aantal in 2021 afgegeven beschikkingen zorgmachtiging Wvggz, in kolom 1.
2. Het aantal in 2022 afgegeven beschikkingen zorgmachtiging Wvggz, in kolom 2

Tabel 3.1 Afgegeven beschikkingen Zorgmachtiging Wvggz 2021 en 2022

Maand	Zorgmachtigingen 2021	Maand	Zorgmachtigingen 2022
januari	1.840	januari	1.341
februari	1.514	februari	1.266
maart	1.511	maart	1.361
april	1.511	april	1.196
mei	1.151	mei	1.161
juni	1.188	juni	1.161
juli	1.121	juli	1.170
augustus	1.175	augustus	1.283
september	1.162	september	1.313
oktober	1.287	oktober	1.165
november	1.444	november	1.393
december	1.731	december	1.429
Totaal	16.635	Totaal	15.239

⁹ Gegevens zijn verkregen vanuit de Rechtspraak (2021 in januari 2022 en heel 2022 in januari 2023). Waarden zijn een optelsom van zorgmachtiging, zorgmachtiging aansluitend op een crisismaatregel, wijziging zorgmachtiging, zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging en zorgmachtiging op basis van een zelfbindingsverklaring, ambtshalve zorgmachtiging 2:3 Wfz en zorgmachtiging met toepassing van 2:3 Wfz. De getoonde aantallen betreffen de beschikkingen die de rechter afgegeven heeft ten behoeve van een zorgmachtiging, en bevatten zowel de toegewezen als afgewezen zorgmachtigingen. Het percentage afgewezen zorgmachtigingen wordt ingeschat op ca. 6 %, op basis van OM-cijfers.

Figuur 3.1 Afgegeven beschikkingen zorgmachtiging 2021 (blauw) en 2022 (roze)

Toelichting

In 2021 zijn 16.635 zorgmachtigingen afgegeven; in 2022 waren het er 15.239, zo'n 8% minder. Het hogere aantal in 2021 is veroorzaakt doordat eind 2020 veel aanvragen zijn ingediend voor machtigingen die nog moesten worden omgezet naar de Wvvgz. Ook werden machtigingen afgegeven aansluitend op de eerste zorgmachtigingen die eind 2020/begin 2021 afliepen. Eind 2021 zien we wederom een piek vanwege het voor één of twee jaar afgeven van zorgmachtigingen. Dit zal naar verwachting langzaam wegebben. De aantallen lijken zich in meer 2022 te stabiliseren dan in 2021. Het aantal zorgmachtigingen in 2022 is daarom een betere indicatie voor het structurele niveau dan het aantal in 2021.

Aanleidingen voor een zorgmachtiging

Onder de Wvvgz zijn er verschillende aanleidingen om een zorgmachtiging voor te bereiden. In tabel 3.2 en 3.3 zijn deze uitgesplitst. In de eerste kolom zijn de wijzigingen weergegeven. Dit betreft wijzigingen van bestaande zorgmachtigingen. In de tweede kolom staan de zorgmachtigingen weergegeven die bestaande, aflopende zorgmachtigingen opvolgen. De derde kolom betreft de initiële zorgmachtigingen. Vervolgens wordt nog weergegeven hoeveel zorgmachtigingen op basis van een zelfbindingsverklaring zijn afgegeven en het aantal dat volgt op een zorgmachtiging ná een voortzetting CM.

Tabel 3.2 Afgegeven zorgmachtigingen 2021¹⁰

Maand	Wijziging zorgmachtiging	Zorgmacht. aansluitend op zorgmachtiging	Zorgmachtiging	Zorgmachtiging - zelfbindingsverklaring	Zorgmachtiging aansluitend op VCM
januari	39	826	662	<5	311
februari	34	855	362	<5	262
maart	32	838	344	<5	296
april	36	821	345	<5	306
mei	33	573	284	<5	260
juni	26	564	309	<5	285
juli	35	519	246		321
augustus	34	596	265	<5	277
september	30	634	241	<5	254
oktober	29	714	274	<5	269
november	35	887	234	<5	285
december	33	1.086	298	<5	311
Totaal	396	8.913	3.864	25	3.437

Tabel 3.3 Afgegeven zorgmachtigingen 2022

Maand	Wijziging zorgmachtiging	Zorgmacht. aansluitend op zorgmachtiging	Zorgmachtiging	Zorgmachtiging - zelfbindingsverklaring	Zorgmachtiging aansluitend op VCM
januari	34	828	242	<5	236
februari	28	745	236	<5	255
maart	32	761	270	<5	297
april	24	685	235	<5	250
mei	29	642	233	<5	256
juni	34	640	208	<5	277
juli	38	625	205	<5	298
augustus	36	702	241	<5	300
september	25	734	239	<5	314
oktober	22	655	242	<5	244
november	40	874	219	<5	258
december	30	867	235	<5	296
Totaal	372	8.758	2.805	23	3.281

Toelichting

Tabel 3.3 laat zien dat in 2022 het grootste aandeel (57%) van de machtigingen bestaat uit zorgmachtigingen aansluitend op een zorgmachtiging, vergeleken met 54% in 2021. Het aandeel initiële ZM's daalt van 23% in 2021 naar 18% in 2022. Dit is in lijn met de wegebbende effecten van het overgangsjaar 2020. Het aantal wijzigingen op de zorgmachtigingen is stabiel op circa 30 per maand en ligt daarmee iets onder de corresponderende cijfers voor 2021. Het aantal zorgmachtigingen op basis van een zelfbindingsverklaring is in 2022 – net zoals in 2021 – laag, gemiddeld 2 per maand.

¹⁰ Tabel 3.2 en 3.3: Gegevens zijn verkregen vanuit de rechtspraak in respectievelijk januari 2022 en januari 2023.

Tabel 3.4 Afgegeven zorgmachtigingen na VCM afgezet tegen VCM 2021 en 2022¹¹

2021			2022		
Maand	Voortzetting crisismaatregel	Zorgmachtiging aansluitend op VCM	Maand	Voortzetting crisismaatregel	Zorgmachtiging aansluitend op VCM
januari	623	311	januari	652	236
februari	666	262	februari	624	255
maart	733	296	maart	708	297
april	740	306	april	603	250
mei	660	260	mei	663	256
juni	776	285	juni	758	277
juli	765	321	juli	683	298
augustus	676	277	augustus	736	300
september	607	254	september	680	314
oktober	696	269	oktober	621	244
november	697	285	november	686	258
december	686	311	december	633	296
Totaal	8.325	3.437	Totaal	8.047	3.281

Toelichting

Het aandeel zorgmachtigingen aansluitend op een voortgezette crisismaatregel afgezet tegen het aantal voortzettingen crisismaatregel ligt in 2021 en 2022 stabiel op 41%, zoals blijkt uit de gegevens van tabel 3.4. Anders gezegd heeft 41% van de betrokkenen na afloop van de voortzetting CM nog verplichte zorg nodig gehad en heeft dit een vervolg gekregen met een zorgmachtiging. De eerder gerapporteerde daling zet daarmee dus niet verder door.

3.2 Voorbereiding verzoekschrift Zorgmachtiging

De officier van justitie ontvangt aanvragen voor de voorbereiding van zorgmachtigingen. Op basis van beschikbare informatie bepaalt de officier of er een verzoekschrift moet worden voorbereid. Als de voorbereiding is afgerond kan de officier een verzoekschrift bij de rechter indienen om een zorgmachtiging af te geven. De cijfermatige doorloop van de voorbereiding is zichtbaar in de onderstaande tabel.

In tabel 3.5 is weergegeven:

1. Het totaal aantal aanvragen ingediend bij de officier van justitie om een voorbereiding voor een zorgmachtiging te starten, in kolom 1.
2. Het aantal aanvragen dat de officier van justitie in behandeling heeft genomen, in kolom 2. Dit houdt ook in dat de voorbereiding voor een zorgmachtiging is begonnen.
3. Totaal aantal verzoekschriften dat ingediend is bij de rechter, in kolom 3.

¹¹ Tabel 3.2, 3.3 en 3.4: gegevens zijn verkregen vanuit de rechtspraak in respectievelijk januari 2022 en januari 2023.

Tabel 3.5A Voorbereiding verzoekschrift Zorgmachtiging in 2021 ¹²

Maand	1. Aanvragen voorbereiden verzoekschriften ZM	2. Voorbereide verzoekschriften ZM	3. Ingediende verzoekschriften ZM
januari	1.089	815	157
februari	1.505	1.257	659
maart	1.593	1.576	1.155
april	1.635	1.515	1.200
mei	1.489	1.344	1.218
juni	1.636	1.638	1.299
juli	1.967	1.907	1.713
augustus	1.824	1.758	1.434
september	2.198	2.180	1.678
oktober	2.394	2.396	1.882
november	1.797	1.909	2.018
december	1.766	1.728	1.816
Totaal	20.893	20.023	16.229

Tabel 3.5B Voorbereiding verzoekschrift Zorgmachtiging 2022

Maand	1. Aanvragen voorbereiden verzoekschriften ZM	2. Voorbereide verzoekschriften ZM	3. Ingediende verzoekschriften ZM
januari	1.377	1.355	1.291
februari	1.364	1.360	1.228
maart	1.431	1.421	1.407
april	1.212	1.187	1.093
mei	1.309	1.265	1.132
juni	1.429	1.399	1.207
juli	1.504	1.520	1.241
augustus	1.597	1.575	1.388
september	1.576	1.574	1.370
oktober	1.550	1.551	1.324
november	1.621	1.611	1.510
december	1.553	1.536	1.473
Totaal	17.523	17.354	15.664

Toelichting

Het aanvraagproces begint met een aanvraag die wordt beoordeeld door de OvJ. De OvJ wijst een geneesheer-directeur aan en nadat deze de betrokkene heeft geïnformeerd start een wettelijke termijn van 4 weken voor de officier van justitie om tot een besluit te komen of er voldaan is aan de wettelijke criteria voor verplichte zorg (en 6 weken als er sprake is van een eigen plan van aanpak). Indien dit het geval is zal de OvJ het verzoekschrift voor een zorgmachtiging onverwijld indienen bij de rechter. De rechter heeft 3 weken om een besluit te nemen. Deze termijnen zijn van belang om de bovenstaande aantallen goed te kunnen interpreteren. Voor de aantallen in tabel 3.5 onder kolom 1 zijn deze termijnen nog niet begonnen. De termijn van 4 weken start als de betrokkene geïnformeerd is, doorgaans enkele dagen nadat een aanvraag in voorbereiding is genomen (kolom 2).

¹² Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in respectievelijk januari 2022 en januari 2023.

Het verschil tussen het aantal in voorbereiding genomen verzoekschriften door de officier van justitie (kolom 2) en ingediende verzoeken bij de rechter (kolom 3) (in 2022 in totaal 1.690 aanvragen) is deels te verklaren door de tijd die de geneesheer-directeur en de OvJ hebben om de voorbereiding af te ronden (maximaal 4 of 6 weken). Daarnaast wordt er voor een deel van de aanvragen geen verzoekschrift ingediend, omdat deze gedurende de voorbereiding worden beëindigd op grond van art. 5:11 of 5:16 Wvvgz. Uit apart aangeleverde cijfers in een ander bestand (i.e. niet in de tabel opgenomen) blijkt dat in 2022, 1.537 voorbereidingen op deze gronden zijn beëindigd. Het verschil tussen het aantal indieningen (tabel 3.5, kolom 3: 15.664) en het aantal afgegeven beschikkingen (tabel 3.1: 17.523) is 1.859. Dit wordt onder andere bepaald door overloop uit 2021, onderhanden werk en intrekkingen door de OvJ.

Wat verder opvalt is dat het aantal 'aanvragen voorbereiden verzoekschrift ZM' en het aantal 'voorbereide verzoekschriften ZM' in 2022 significant gedaald zijn ten opzichte van 2021, namelijk met 16%.

Een sluitende verklaring van deze daling kan zonder verder onderzoek niet gegeven worden. Als mogelijke oorzaken zijn geopperd: een effect door Corona, het wegebbende effect van het overgangsrecht en ene betere inschatting tijdens de voorbereiding. In een volgende editie van de ketenmonitor zal dit onderwerp terug komen.

Ook is zichtbaar dat in 2021 een 'voorbereid verzoekschrift ZM' in 81% van de gevallen leidde tot een 'ingediend verzoekschrift ZM'. In 2022 is dat percentage duidelijk gestegen naar 90%.

De verklaring van deze stijging ligt vermoedelijk in een betere ketensamenwerking. In een volgende editie van de ketenmonitor kan deze stelling verder beoordeeld worden.

Officier van justitie op zitting

In de onderstaande tabellen staat weergegeven hoe vaak een officier heeft deelgenomen aan een zitting in 2022. De wet schrijft voor dat de officier van justitie op de zitting aanwezig is, tenzij het evident is dat een nadere toelichting of motivering van het verzoek niet nodig is. Het kan in voorkomende gevallen behulpzaam zijn dat de OvJ op zitting is, bijvoorbeeld als de onderbouwing van de zorgmachtiging extra toelichting behoeft of als de voorliggende zaak (juridisch) complex is. De vraag of een OvJ op zitting moet verschijnen is een afweging per casus¹³.

Tabel 3.6 Aanwezigheid van de officier van justitie op zitting bij VCM en ZM

OvJ op zitting aanwezig	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	Totaal
Ja	27	29	26	14	12	15	10	18	13	15	9	11	199
Nee	2.067	1.890	2.049	1.873	1.743	1.928	1.802	2.068	2.039	2.024	2.092	2.195	23.770

Toelichting

In 2022 is 199 maal (1%) door een officier van justitie deelgenomen aan een zitting voor een zorgmachtiging of een voortzetting crisismaatregel (tabel 3.6). Wat opvalt is dat dit in de eerste helft van het jaar significant vaker (123 keer) gebeurde dan in de tweede helft van het jaar (76 keer).

De verschillen binnen het jaar zijn niet direct te verklaren. Wel is er – in meer algemene zin – sprake van een dalende trend in de aanwezigheid van de OvJ op zitting, wat te maken heeft met het op voorhand uitfilteren van juridische kwesties die de aanwezigheid van de OvJ zouden verlangen. Het lijkt verstandig om in de volgende editie van de ketenmonitor na te gaan of eenzelfde jaarbeeld ontstaat.

¹³ Dit is de werkwijze die vermeld is in kamerbrief 'Regels voor het kunnen verlenen van verplichte zorg aan een persoon met een psychische stoornis (Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg)', pagina 4. [Detail 2017D20919](#) | [Tweede Kamer der Staten-Generaal](#).

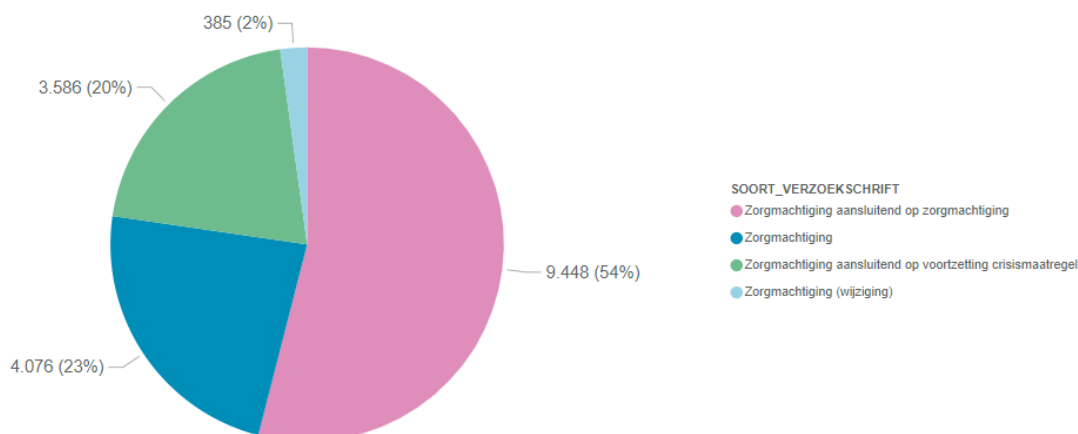
Tabel 3.7 Verschillende aanleidingen voor aanvraag voorbereiding verzoekschrift ZM 2022 ^{14, 15}

Maand	Zorgmachtiging	Zorgmachtiging (wijziging)	Zorgmachtiging aansluitend op voortzetting crisismaatregel	Zorgmachtiging aansluitend op zelfbindingsverklaring	Zorgmachtiging aansluitend op zorgmachtiging	Eindtotaal
januari	328	25	266	<5	757	1.380
februari	343	27	296	<5	697	1.365
maart	357	34	318	<5	721	1.435
april	307	28	265	5	607	1.212
mei	301	32	281	<5	694	1.310
juni	345	33	303	<5	745	1.430
juli	356	33	324	<5	788	1.505
augustus	353	28	342	<5	871	1.600
september	327	36	307	<5	904	1.580
oktober	321	35	266	<5	925	1.555
november	383	42	313	<5	881	1.625
december	355	32	305	<5	858	1.555
Eindtotaal	4.076	385	3.586	28	9.448	17.523

Aanvragen zorgmachtiging

In tabel 3.7 is de verdeling over de verschillende aanleidingen voor aanvragen voor voorbereiding van een verzoekschrift weergegeven. In tabel 3.8 is te zien welke functionarissen de aanvragers zijn geweest.

Figuur 3.2 Verschillende aanleidingen voor aanvraag voorbereiding verzoekschrift 2022

Toelichting

Er zijn verschillende aanleidingen om een verzoekschrift voor een zorgmachtiging voor te bereiden. De verdeling van de aanvragen over de verschillende aanleidingen voor zorgmachtigingen is te zien in tabel 3.7. Hier is te zien dat het aantal zorgmachtigingen aansluitend op een zorgmachtiging (kolom 5) met 55% hoger is dan de 23% van het aantal aanvragen voor een zorgmachtiging (kolom 1) en de 20% voor de ZM's aansluitend op een VCM (kolom 3). Over het jaar 2022 is wel een lichte verschuiving te zien: kolom 5 laat bijvoorbeeld zien dat er in de eerste helft van het jaar in 52% van de gevallen een aanleiding lag in een 'ZM aansluitend op een ZM', daar waar dit in de tweede helft hoger lag op 55%. Dit lijkt te passen binnen de reguliere variatie die in de cijfers zichtbaar is.

¹⁴ Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in februari 2023.

¹⁵ Op het moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt, is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op een heel 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaalstelling van de rijen of kolommen.

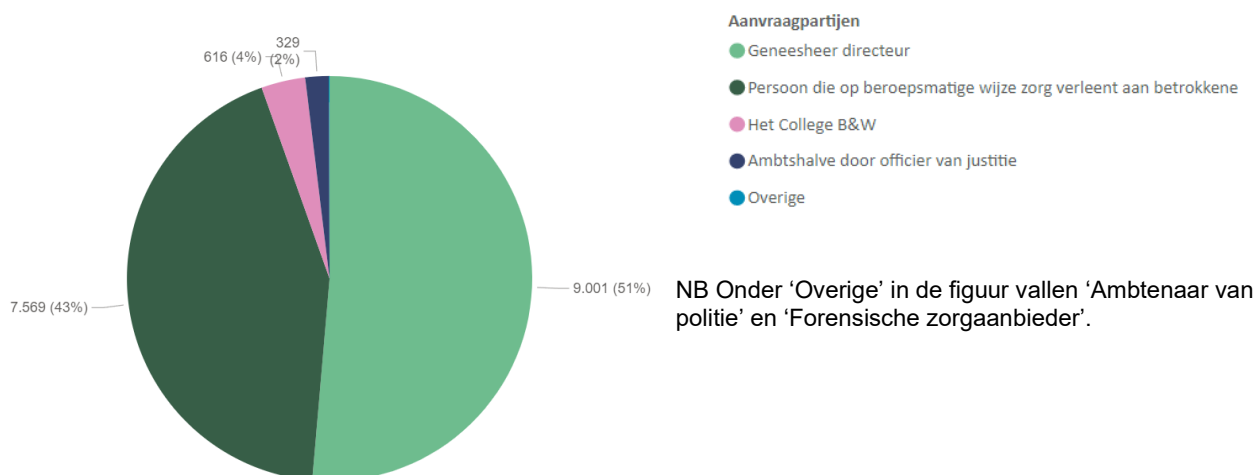

Bij het Openbaar Ministerie wordt ook het aantal zelfbindingsverklaringen geregistreerd. In 2022 zijn 230 nieuwe zelfbindingsverklaringen geregistreerd. We zien vanaf het tweede kwartaal de toename van het aantal zelfbindingsverklaringen afnemen: daar waar dit in de eerste 3 maanden van het jaar iets meer dan 20 per maand was, zien we in de rest van 2022 gemiddeld 15 zelfbindingsverklaringen per maand.

Tabel 3.8 Aanvragers voor een voorbereiding van een verzoekschrift t.b.v. een zorgmachtiging ¹⁶¹⁷

Aanvrager	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	Totaal
Ambtenaar van de politie		<5		<5									<5
Ambtshalve door officier van justitie	32	28	39	23	22	26	24	30	24	18	28	35	329
Forensische zorgaanbieder	<5				<5	<5		<5	<5				<10
Geneesheer directeur	680	742	770	653	695	750	786	794	823	732	799	777	9.001
Het College B&W	49	70	45	45	54	57	52	47	50	39	55	53	616
Persoon die op beroepsmatige wijze zorg verleent aan betrokkene	615	523	577	490	537	595	642	724	678	761	739	688	7.569
Totaal	1.377	1.364	1.431	1.212	1.309	1.429	1.504	1.597	1.576	1.550	1.621	1.553	17.523

Figuur 3.3 Ingediende aanvragen per aanvrager 2022

Toelichting

In art. 5:3 Wvvggz staat benoemd wie een aanvraag voor een zorgmachtiging kan indienen. In tabel 3.8 is te zien dat de aanvragen voor de voorbereiding van een verzoekschrift vooral (94%) vanuit de zorg worden ingediend: door een geneesheer-directeur (51%) of door een persoon die op beroepsmatige wijze zorg verleent (43%).

Vanuit de politie wordt aangegeven dat rechtstreekse aanvragen voor een zorgmachtiging niet de voorkeur hebben. De politie streeft naar vroegsignalering in de wijk, en doet hiervoor meldingen bij de gemeente. De gemeente handelt dan verder op basis van deze melding (in overleg met de politie). Dat kan uiteindelijk ook resulteren in een aanvraag zorgmachtiging door de gemeente. Rechtstreekse aanvragen door de politie komen dus idealiter niet veel voor. Dit blijkt ook uit de cijfers: de politie is nauwelijks een aanvrager geweest in 2022.

Zo'n 3,5% van de aanvragen komt vanuit de gemeente (onder de verantwoordelijkheid van het College van B&W), als voortvloeisel van een verkennend onderzoek.

¹⁶ Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in februari 2023.

¹⁷ Op het moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt, is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op een heel 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaalstelling van de rijen of kolommen.

3.3 Verkennend onderzoek

In tabel 3.9 is het aantal meldingen weergegeven van burgers over personen voor wie de noodzaak tot (mogelijk verplichte) geestelijke gezondheidszorg zou moeten worden onderzocht. In tabel 3.10 en tabel 3.11 is het aantal verkennende onderzoeken te zien dat gestart is. In deze tabellen wordt ook de status van de onderzoeken weergegeven.

Tabel 3.9 Meldingen bij gemeenten 2021 en 2022 ¹⁸

2021				2022			
Maand	1. Aantal meldingen bij gemeenten	2. Waarvan melders met doorzettingsmacht	3. Waarvan anonieme meldingen	Maand	1. aantal meldingen bij gemeenten	2. Waarvan melders met doorzettingsmacht	3. Waarvan anonieme meldingen
januari	108	30	41	januari	129	24	43
februari	96	14	35	februari	125	23	54
maart	123	42	41	maart	130	21	59
april	122	22	43	april	98	20	45
mei	76	22	30	mei	99	21	40
juni	107	25	47	juni	145	24	60
juli	135	20	53	juli	110	19	51
augustus	119	27	46	augustus	123	27	45
september	96	22	32	september	102	23	48
oktober	93	24	33	oktober	99	18	45
november	113	25	39	november	132	27	55
december	127	30	57	december	81	11	38
Totaal	1.315	303	497	Totaal	1.373	258	583

Tabel 3.10 Verkennende onderzoeken 2021¹⁹

Maand	1. Aantal verkennend onderzoek	2. Afgeronde VO dat leidt tot aanvraag	3. Aantal Voortijdig Beëindigd VO	4. Afgeronde VO met besluit tot geen aanvraag	5. Aantal VO, aanvraag toch doorgezet
januari	105	41	38	21	<10
februari	93	50	28	15	
maart	114	54	36	24	
april	120	58	36	25	<5
mei	76	32	25	18	<5
juni	107	42	34	28	<5
juli	124	63	38	23	
augustus	105	49	38	14	<5
september	89	39	31	17	<5
oktober	93	44	28	21	
november	101	55	31	11	<5
december	112	60	35	17	
Totaal	1.239	587	398	234	20

¹⁸ Gegevens zijn verkregen vanuit VNG in januari 2023. Gegevens van gemeenten die niet via hetzelfde systeem registreren en aanleveren zijn niet meegenomen in de aantallen. Het betreft gemeenten in Drenthe, IJsselland en Gooi en –Vechtstreek.

¹⁹ Gegevens zijn verkregen vanuit VNG in januari 2023. Gegevens van gemeenten die niet via hetzelfde systeem registreren en aanleveren zijn niet meegenomen in de aantallen. Het betreft gemeenten in Drenthe en Gooi en –Vechtstreek.

Op het moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt, is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op een heel 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaaltelling van de rijen of kolommen.

Tabel 3.11 Verkennende onderzoeken 2022

Maand	1. Aantal verkennend onderzoek	2. Afgeronde VO dat leidt tot aanvraag	3. Aantal Voortijdig Beëindigd VO	4. Afgeronde VO met besluit tot geen aanvraag	5. Aantal VO, aanvraag toch doorgezet
januari	124	62	42	19	
februari	120	52	47	20	
maart	121	42	56	22	<5
april	90	38	25	26	<5
mei	97	56	29	12	
juni	127	54	39	34	
juli	109	43	41	23	
augustus	118	48	39	29	
september	96	37	39	18	
oktober	96	45	36	13	
november	125	60	45	12	
december	81	34	25	10	<5
Totaal	1.304	571	463	238	<5

Toelichting

In 2022 is ongeveer 4% vaker gemeld (1.373 keer) dan in de vergelijkbare periode van 2021 (1.315 keer). Mogelijk worden meldingen op basis van kennis, ervaring en voortschrijdend inzicht eerder als Wvvgz melding gekwalificeerd. Het is ook mogelijk dat er simpelweg meer gemeld wordt. Het aandeel melders met doorzettingmacht daalde daarbij van 23% naar 19% en het aandeel anonieme meldingen steeg van 38% naar 42%.

Een verklaring van de daling in het aandeel melders met doorzettingmacht en de stijging in het aantal anonieme melders kan enerzijds liggen binnen de grenzen van reguliere speling. Anderzijds kan het meespelen dat de mogelijkheid om anoniem te melden bij naasten in eerste aanleg minder bekend was en dat het delen van ervaringen – van melders die achteraf liever anoniem gemeld hadden – tot een betere bekendheid daarvan heeft geleid. Een andere verklaring kan zijn dat het aantal naasten dat melding zou willen doen kleiner is geworden, nu de Wvvgz enige tijd in werking is. In een volgende editie van de ketenmonitor kan beoordeeld worden of deze (nu niet significante) ontwikkeling zich doorzet.

Het aantal VO's is in 2022 met ongeveer 5% toegenomen, van 1239 naar 1304 op jaarbasis. Het aandeel afgeronde VO's dat leidt tot een aanvraag (kolom 2) daalt met 3% licht terwijl het aandeel voortijdig beëindigde VO's met 4% licht stijgt.

In de kolommen 2, 3, 4 en 5 in tabel 3.10 (2021) en 3.11 (2022) geven aan op welke wijze de verkennende onderzoeken zijn afgerond. In 2022 zijn voor 571 afgeronde verkennende onderzoeken, aanvragen tot voorbereiding voor een zorgmachtiging gedaan bij de officier van justitie. Het verschil tussen het aantal verkennende onderzoeken in kolom 1 en het aantal afgeronde onderzoeken is het aantal lopende onderzoeken. Een verkennend onderzoek is erop gericht om helder te krijgen of verplichte ggz nodig is, of, anders gezegd, of er nog mogelijkheden bestaan om dat te voorkomen. Verkennende onderzoeken waarvoor is besloten om geen aanvraag in te dienen bij de officier van justitie krijgen mogelijk een vervolg in het vrijwillige zorgkader.

Aanvragen tot verzoekschrift Zorgmachtiging afkomstig van college van B&W

In tabel 3.12 is het verloop weergegeven van de aanvragen voor een verzoekschrift zorgmachtiging die door colleges van B&W zijn aangevraagd.

In de kolommen is het volgende weergegeven:

1. Aantal aanvragen tot verzoekschrift zorgmachtiging door colleges van B&W.
2. Aantal voorbereidingen verzoekschrift zorgmachtiging afkomstig van colleges van B&W dat beëindigd is.
3. Aantal bij de rechter ingediende verzoekschriften voor zorgmachtiging, waarvan de aanvraag afkomstig was van colleges van B&W.
4. Aantal door de rechter toegewezen zorgmachtigingen, waarvan de aanvraag afkomstig was van colleges van B&W.

Tabel 3.12 Verloop aanvragen van Colleges van B&W 2021

2021

Maand	1. Aantal aanvragen verzoekschrift ZM	2. Aantal voorbereidingen beëindigd	3. Aantal ingediend	4. Aantal zorgmachtigingen
januari	82	14	15	10
februari	60	21	22	17
maart	64	21	26	20
april	55	19	27	20
mei	40	14	18	16
juni	50	16	23	14
juli	64	18	25	19
augustus	57	20	21	19
september	46	15	18	15
oktober	36	10	17	13
november	64	15	15	<5
december	78	<10	13	<5
Totaal	696	190	240	171

Tabel 3.13 Verloop aanvragen van Colleges van B&W 2022 ²⁰

2022

Maand	1. Aantal aanvragen verzoekschrift ZM	2. Aantal voorbereidingen beëindigd	3. Aantal ingediend	4. Aantal zorgmachtigingen
januari	49	18	25	21
februari	70	19	41	32
maart	45	16	19	15
april	45	19	20	14
mei	54	<10	29	25
juni	57	22	21	16
juli	52	21	17	14
augustus	47	15	20	16
september	50	10	25	20
oktober	39	14	15	11
november	55	16	11	<10
december	53	<5	<5	
Totaal	616	183	250	195

²⁰ Gegevens 2021 zijn verkregen van het OM in juli 2022, gegevens over 2022 in januari/februari 2023. Op het moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt, is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op een heel 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaaltelling van de rijen of kolommen.

Van de 616 door colleges van B&W ingediende aanvragen zijn er 183 voorbereidingen voor een zorgmachtiging beëindigd (op grond van artikel 5:11 en 5:16 Wvvgz) en 246 verzoekschriften voor een zorgmachtiging ingediend bij de rechter. Het verschil tussen 616 (Kolom 1) en 429 (183+246); kolom 2 + 3) betreft 187 nog niet afgeronde procedures (onderhanden werk) én aanvragen die niet hebben geleid tot het starten van een voorbereidingsprocedure voor een zorgmachtiging maar zijn afgewezen op grond van artikel 5:3 Wvvgz (51 in de eerste helft van 2022). In 2022 heeft het OM 183 afschriften ontvangen van toegewezen zorgmachtigingen op de 246 verzoekschriften die zijn ingediend. Voor $(246-183=)$ 63 verzoekschriften is nog geen beschikking ontvangen, dan wel de beschikking is niet toegewezen.

In 2022 hebben de aanvragen in 32% van de gevallen geleid tot een toegewezen beschikking. Een andere observatie is dat er weliswaar 12% minder aanvragen vanuit de gemeente gedaan worden, maar dat er tegelijkertijd ook 12% meer zorgmachtigingen afgegeven worden vanuit een gemeentelijke aanvraag. Het aandeel gehonoreerde aanvragen vanuit de gemeente is gestegen van 25% in 2021 naar 32% in 2022. Het lijkt erop dat de eerder geformuleerde adviezen hun weg naar de praktijk gevonden hebben. Het lage aantal dat uiteindelijk tot een zorgmachtiging leidt is namelijk aanleiding geweest voor het OM en de VNG om naar oorzaken en oplossingen te zoeken. Het OM en de VNG hebben in samenwerking met het ketencoördinatieteam Wvvgz nadere handvatten geformuleerd ten aanzien van het verkennend onderzoek en het onderbouwen van de aanvragen vanuit het college van B&W richting het OM. In de meest recente versie van de Handreiking Verkennend Onderzoek zijn deze opgenomen. In deze Ketenmonitor is zichtbaar dat deze trend doorzet.

3.4 Zorgmachtigingen met toepassing 2.3 Wet forensische zorg

Onderstaande tabel geeft het aantal afgegeven Wvfgz-zorgmachtigingen weer met toepassing van artikel 2:3 Wfz.

Tabel 3.13 Afgegeven zorgmachtigingen artikel 2.3 Wfz 2021²¹

Maand	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	Totaal
Zorgmachtiging 2.3 Wfz	15	11	<10	21	8	14	12	<10	10	17	12	14	150

Tabel 3.14 Afgegeven zorgmachtigingen artikel 2.3 Wfz 2022²²

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	Totaal
Zorgmachtiging 2.3 Wfz	<10	<10	<10	<10	13	<10	<10	<10	<10	11	11	<10	100

In tabel 3.14 is het aantal afgegeven zorgmachtigingen te zien via artikel 2:3 Wfz. Een rechter kan hiertoe ambtshalve of op verzoek van een officier van justitie besluiten. De cijfers voor 2022 (100) zijn beduidend lager dan die in 2021 (150). Hier lijkt een reeds eerder besproken oorzaak te spelen, namelijk een verschil in de oude cijfers tussen Rechtspraak en OM. Hier is na het verschijnen van een vorige Ketenmonitor een harmonisatieslag in gemaakt, die alleen niet met terugwerkende kracht op 2021 van toepassing is. Vandaar dat we voor deze periode nog geen goede vergelijking kunnen maken. Cijfers vanuit het OM wijzen uit dat er geen sprake is van een sterke daling in het aantal ZM's vanuit de Wfz.

²¹ Gegevens over 2021 zijn verkregen vanuit de Rechtspraak in januari 2022.

²² Gegevens over 2022 zijn verkregen vanuit de Rechtspraak in januari 2023.

3.5 Beëindigingen van verplichte zorg

Op grond van artikel 8:18 Wvvgz kan de geneesheer-directeur een beslissing nemen tot beëindiging van het verlenen van verplichte zorg op grond van een crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of zorgmachtiging indien het doel van verplichte zorg is bereikt of niet langer wordt voldaan aan het criterium voor verplichte zorg.

In Tabel 3.15 is het aantal beëindigingen weergegeven van zorgmachtigingen en van machtigingen voortzetting crisismaatregel. Daarbij is zichtbaar dat er in 2022 met 29% significant meer beëindigingen ingezet zijn door de GD dan in 2021.

Deze stijging kan verklaard worden vanuit de aanpassing in de werkwijze voor de (V)CM (Wvvgz 8:18 lid 3), waardoor daar niet langer een extra verklaring nodig is voor het beëindigen van de verplichte zorg. Dit vergemakkelijkt de werkwijze voor het beëindigen van verplichte zorg. Daarnaast sluit dit aan bij de overweging van veel GD-en die over het algemeen indien mogelijk liever kiezen voor een vervolg in het vrijwillig kader.

Tabel 3.15 Door GD beëindigde zorg 2021²³

Maand	Door GD voortijdig beëindigd
januari	25
februari	16
maart	52
april	32
mei	34
juni	45
juli	54
augustus	52
september	50
oktober	48
november	40
december	54
Totaal	502

Tabel 3.15 Door GD beëindigde zorg 2022²⁴

Maand	Door GD voortijdig beëindigd
januari	54
februari	36
maart	77
april	53
mei	47
juni	65
juli	49
augustus	50
september	49
oktober	61
november	57
december	51
Totaal	649

²³ Gegevens afkomstig van het OM in januari 2022.

²⁴ Gegevens afkomstig van het OM in februari 2023.

3.6 Eigen plan van aanpak

Bij de start van een voorbereiding voor een zorgmachtiging kan de betrokkene kenbaar maken een eigen plan van aanpak op te willen stellen. Zodra de GD hiermee instemt wordt de procedure voor de voorbereiding door de GD geschorst.

In tabel 3.16 is weergegeven:

1. Aantal voorbereidingen zorgmachtiging die zijn geschorst door de GD om een eigen plan van aanpak op te stellen, en die zijn geregistreerd bij het OM, in kolom 1.
2. Aantal van de geschorste voorbereidingen waarvoor alsnog een verzoekschrift is ingediend, in kolom 2.
3. Aantal beëindigingen van voorbereiding zorgmachtiging op grond van artikel 5:11 of 5:16 Wvvgz, nadat er eerder geschorst was voor een eigen plan van aanpak, in kolom 3.
4. Aantal zorgmachtigingen in voorbereiding die zijn geschorst en waarvoor nog geen verzoekschrift is ingediend en de voorbereiding nog niet is beëindigd in kolom 4.

Tabel 3.16a Eigen plan van aanpak 2021 ²⁵

Maand	1. Schorsingen voorbereiding n.a.v. eigen plan van aanpak	2. Voorbereiding hervat en verzoekschrift alsnog ingediend	3. Voorbereiding zorgmachtiging beëindigd	4. Lopende schorsingen
januari	82	65	17	
februari	82	66	16	
maart	113	97	16	<5
april	81	65	16	
mei	51	51	0	
juni	77	61	16	
juli	91	72	19	
augustus	80	64	16	
september	62	52	10	<5
oktober	95	81	14	<5
november	86	67	19	<5
december	70	30	<10	40
Eindtotaal	970	771	160	40

Tabel 3.16b Eigen plan van aanpak 2022 ²⁶

Maand	1. Schorsingen n.a.v. eigen plan van aanpak	2. Voorbereiding hervat en verzoekschrift alsnog ingediend	3. Voorbereiding zorgmachtiging beëindigd	4. Lopende schorsingen
januari	85	69	15	<5
februari	86	67	19	
maart	68	55	13	
april	68	54	14	
mei	54	46	8	
juni	60	47	13	
juli	86	68	17	<5
augustus	72	57	15	
september	76	59	17	
oktober	71	62	9	
november	70	58	10	<5
december	60	45	14	<5
Eindtotaal	856	687	164	10

²⁵ Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in januari 2022. Op het moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt, is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op een heel 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de toeltelling van de rijen of kolommen.

²⁶ Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in januari 2023. Op het moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt, is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op een heel 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de toeltelling van de rijen of kolommen.

Toelichting

In tabel 3.16 is te zien dat in 2022 856 keer de voorbereiding van een zorgmachtiging geschorst is omdat de betrokkene in de gelegenheid is gesteld om een eigen plan van aanpak op te stellen. Dit is ongeveer 12% lager dan in 2021 (970 maal). Het komt waarschijnlijk door het (8%) lagere aantal afgegeven beschikkingen voor een ZM. Ook kan het komen doordat meer opvolgende zorgmachtigingen worden voorbereid en dan niet altijd opnieuw een mogelijkheid voor een eigen plan van aanpak wordt geboden. De wet geeft aan dat dit kan als een eerder eigen plan van aanpak niet is gelukt of als de omstandigheden niet zijn veranderd (art 5:5 lid 2). In 2021 heeft dit in 17% van de gevallen (160 maal) geleid tot de beëindiging van de aanvraag zorgmachtiging; in 2022 heeft dit 164 maal (19%) plaats gevonden.

3.7 Aantal personen en aantal machtigingen per persoon

Sinds januari 2020 zijn er 26.855²⁷ personen aan wie één of meerdere Wvggz-machtigingen zijn afgegeven. Dit betreft zowel de voortzettingen crisismaatregel als de zorgmachtigingen. In de onderstaande tabel is het aantal machtigingen weergegeven dat per persoon is toegewezen en het aantal personen.

1. Het aantal toegewezen machtigingen
2. Het aantal personen

Tabel 3.17 Overzicht aantal personen en aantal machtigingen per persoon 2020 en 2021

1. Aantal machtigingen	2. Aantal Personen
1	7.330
2	7.267
3	4.592
4 of meer	1.444
Totaal	20.633

Tabel 3.17A Overzicht aantal personen en aantal machtigingen per persoon 2020, 2021 en 2022

1. Aantal machtigingen	2. Aantal Personen
1	9.141
2	7.263
3	5.202
4 of meer	5.249
Totaal	26.855

Toelichting

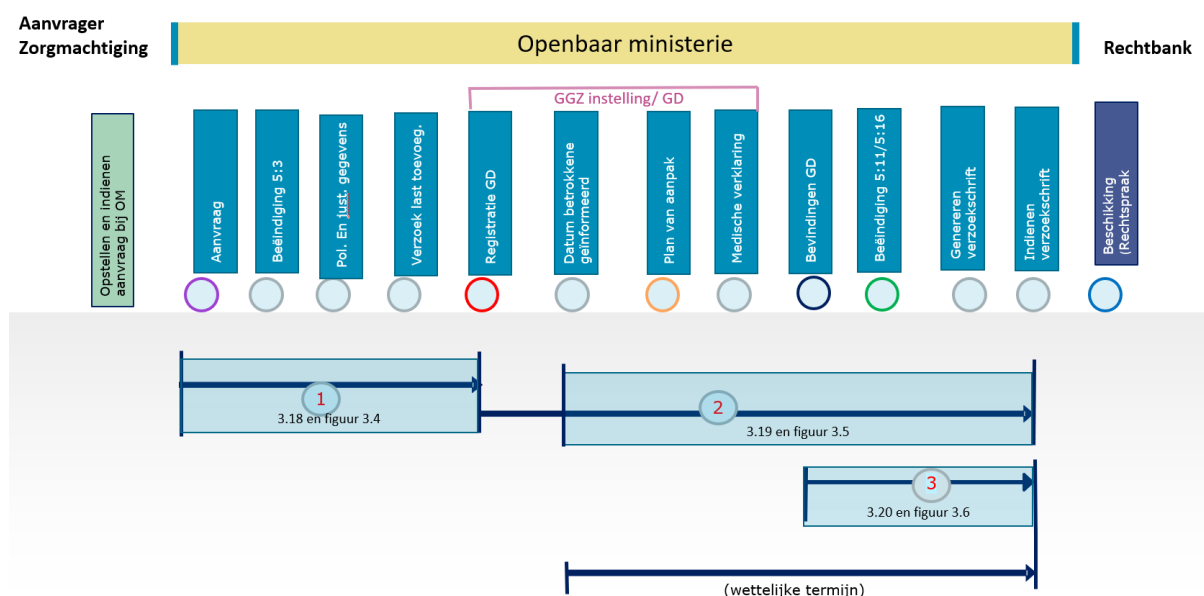
In bovenstaande tabellen is zichtbaar dat er in 2022, 6.222 personen met 1 of meer machtigingen bij zijn gekomen. Bij de meeste personen (bijna 64 %) aan wie een machtiging is afgegeven betreft dit 1 of 2 machtigingen, en voor een ander deel (ruim 19 %) waren dit 3 machtigingen. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op een voortzetting van een crisismaatregel en een zorgmachtiging volgend op een voortzetting crisismaatregel, waarna mogelijk nog een zorgmachtiging volgt, omdat een eerste machtiging onder de Wvggz voor een half jaar werd afgegeven. Aan een deel (20%) van de betrokkenen zijn 4 of meer machtigingen afgegeven in de afgelopen 3 jaar.

²⁷ Gegevens afkomstig van het OM in januari 2022 (2021) en februari 2023 (2022)

3.8 Doorlooptijden voorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging

In deze paragraaf zijn doorlooptijden opgenomen van de voorbereiding van verzoekschriften voor zorgmachtigingen²⁸. Het aanvraagproces begint met een aanvraag die wordt beoordeeld door de OvJ. De OvJ wijst een geneesheer-directeur aan. Nadat de GD de betrokkene heeft geïnformeerd start een wettelijke termijn van 4 weken voor de officier om tot een besluit te komen of er voldaan is aan de wettelijke criteria voor verplichte zorg (en 6 weken als er sprake is van een eigen plan van aanpak). Indien dit het geval is zal de OvJ het verzoekschrift onverwijld indienen bij de rechter. De rechter heeft 3 weken om een besluit te nemen (en nog eens drie weken als er een deskundigenonderzoek wordt gedaan).

Er zijn drie doorlooptijden opgenomen:

1. In tabel 3.18 de doorlooptijd van registratie van de aanvraag bij het Openbaar Ministerie tot het aanwijzen van een geneesheer-directeur (GD).
2. In tabel 3.19 van betrokkene geïnformeerd tot indienen verzoekschrift.
3. In tabel 3.20 van ontvangen bevindingen GD tot indienen verzoekschrift.

De doorlooptijden zijn weergegeven in aantallen dagen.

Iedere tabel heeft per maand 2 kolommen:

1. Gemiddelde doorlooptijd in dagen.
2. Aantal aanvragen tot voorbereiding van een verzoekschrift zorgmachtiging. Dit is het aantal dat is meegenomen in de meting van doorlooptijd.

Daarnaast is per tabel een grafiek (boxplot) opgenomen, waarin de spreiding van de doorlooptijden zichtbaar is.

²⁸ Gegevens zijn in januari 2023 verkregen vanuit het OM.

Doorlooptijd van registratie aanvraag tot het aanwijzen van een GD

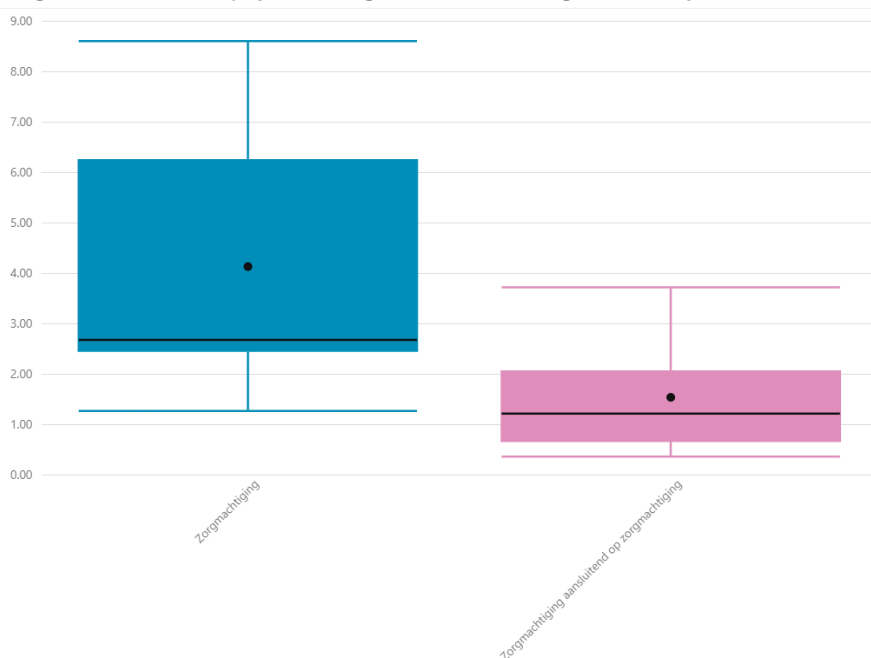
Het aanvraagproces begint met een aanvraag die wordt beoordeeld door de OvJ. De OvJ wijst een geneesheer-directeur aan. In onderstaande tabel is de gemiddelde doorlooptijd per maand weergegeven. We zien dat in 2022 de gemiddelde doorlooptijd significant lager ligt dan in de vergelijkbare periode van het vorige jaar.

Tabel 3.18 Gemiddeld aantal dagen van registratie aanvraag tot aanwijzen GD 2021 en 2022²⁹

2021			2022		
Maand	1. Gemiddeld aantal dagen	2. Aantal	Maand	1. Gemiddeld aantal dagen	2. Aantal
januari	2,99	1.432	januari	1,72	1.328
februari	3,56	1.446	februari	1,81	1.326
maart	2,87	1.500	maart	1,90	1.377
april	3,14	1.226	april	1,82	1.158
mei	3,27	1.062	mei	2,00	1.224
juni	3,07	1.422	juni	2,53	1.349
juli	2,74	1.540	juli	2,28	1.480
augustus	1,83	1.384	augustus	1,65	1.531
september	1,95	1.520	september	1,90	1.529
oktober	2,19	1.619	oktober	2,11	1.504
november	2,24	1.546	november	1,95	1.556
december	2,34	1.608	december	2,17	1.494
Totaal	2,65	17.305	Totaal	1,99	16.856

In figuur 3.4 is deze doorlooptijd voor 2022 uitgesplitst naar verschillende aanleidingen voor een aanvraag, namelijk zorgmachtiging en zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging.

Figuur 3.4 Doorlooptijd van registratie aanvraag tot aanwijzen GD 2022³⁰

²⁹ Gegevens afkomstig van OM februari 2023.

³⁰ De vette stip is het gemiddelde, de zwarte lijn geeft de mediaan weer. De mediaan is de middelste waarde in een reeks getallen die gerangschikt zijn naar grootte. (Als het streepje in het midden staat wil dat zeggen dat 50% van de getallen onder de mediaan ligt en 50% erboven).

Toelichting

In figuur 3.4 zijn de doorlooptijden van de registratie van de aanvraag tot het aanwijzen van een GD gesplitst naar verschillende aanleidingen voor de aanvraag van voorbereiding voor een verzoekschrift van een zorgmachtiging.

Als de aanleiding een initiële zorgmachtiging betreft, ligt de doorlooptijd van de registratie van de aanvraag tot het aanwijzen van een GD tussen 1 en 9 dagen (tussen de blauwe lijnen), waarbij het gemiddelde op ca. 4,1 dagen ligt (de zwarte punt). De zwarte lijn in de box geeft aan dat de mediaan op bijna 2,7 ligt. Het blauwe blok laat zien dat voor het grootste deel van de aanvragen deze doorlooptijd tussen de 2,4 en 6,2 dagen ligt.

Als de aanleiding van de aanvraag een zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging betreft (roze blok), dan ligt de gemiddelde doorlooptijd van registratie van de aanvraag en aanwijzen van de GD op 1,5 dagen (de zwarte punt). Met een mediaan van 1,2 is zichtbaar dat de doorlooptijd voor dit onderdeel korter is dan bij aanvragen van eerste zorgmachtigingen. Dit is verklaarbaar omdat de GD dan reeds bekend is.

Tabel 3.18 laat zien dat in 2022, in vergelijking met in 2021, de doorlooptijd significant gedaald is tot net onder de 2 dagen. De boxplots laten zien dat steeds vaker de gestelde termijn gehaald wordt.

Doorlooptijd van betrokkene geïnformeerd door GD tot indienen verzoekschrift

Nadat de GD de betrokkene heeft geïnformeerd start een wettelijke termijn van 4 weken (28 dagen) voor de officier om tot een besluit te komen of er voldaan is aan de wettelijke criteria voor verplichte zorg (en 6 weken -42 dagen- als er sprake is van een eigen plan van aanpak). In onderstaande tabel is per maand het gemiddeld aantal dagen weergegeven. Vanwege het ontbreken van de bijbehorende cijfers is er daarbij geen onderscheid gemaakt in de doorlooptijden met of zonder een eigen plan van aanpak.

Tabel 3.19 Gemiddeld aantal dagen van betrokkene geïnformeerd door GD tot indienen verzoekschrift

31

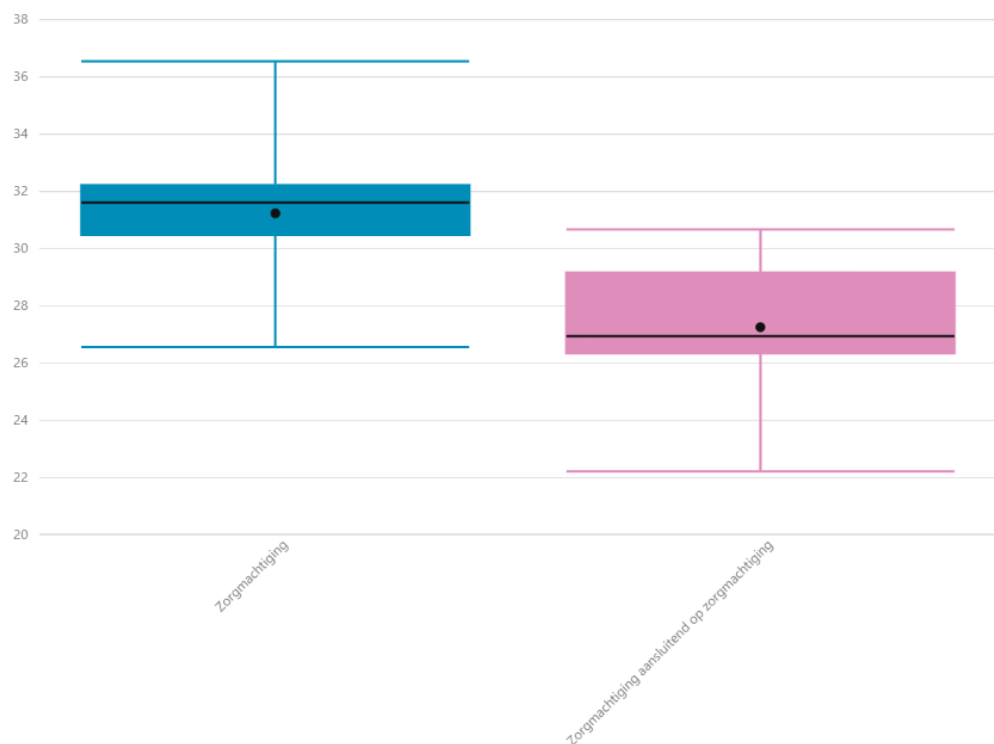
2021			2022		
Maand	1. Gemiddeld aantal dagen	2. Aantal	Maand	1. Gemiddeld aantal dagen	2. Aantal
januari	30,49	647	januari	30,76	719
februari	29,29	593	februari	29,98	773
maart	30,06	685	maart	28,80	761
april	30,13	575	april	30,80	610
mei	28,30	513	mei	28,83	673
juni	30,72	730	juni	28,53	746
juli	29,68	799	juli	29,26	743
augustus	30,75	730	augustus	30,03	825
september	28,99	878	september	30,93	821
oktober	29,99	1.008	oktober	30,56	975
november	28,25	841	november	28,25	874
december	21,90	487	december	23,99	681
Totaal	29,02	8.486	Totaal	29,23	9.201

In figuur 3.5 is deze doorlooptijd voor 2022 uitgesplitst naar verschillende aanleidingen voor een aanvraag, namelijk zorgmachtiging en zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging. Gemiddeld ligt de realisatie in lijn met de norm. De regiomonitor geeft meer details per arrondissement.

³¹ Gegevens afkomstig van het OM januari 2023.

Figuur 3.5 Doorlooptijd van betrokkene geïnformeerd door GD tot indienen verzoekschrift 2022

Toelichting

De vergelijking met de cijfers van 2021 (Tabel 3.19) laat zien dat de eerder in 2021 gerapporteerde significante daling in de doorlooptijd bestendigd is. De doorlooptijd blijft gemiddeld net boven de 29 dagen.

In figuur 3.5 is zichtbaar dat de doorlooptijd van het informeren van een betrokkene tot het indienen van een verzoekschrift bij initiële zorgmachtigingen (het blauwe blok) ligt tussen bijna 27 en de 37 dagen, waarbij het gemiddelde voor 2022 vergelijkbaar is ten opzichte van 2021 (de zwarte stip). De zwarte lijn in de box geeft aan dat ook de mediaan³² vergelijkbaar is voor beide jaren. Voor de initiële zorgmachtigingen wordt daarmee in de meeste gevallen de wettelijke doorlooptijd van maximaal 28 dagen net niet gehaald.

Bij de zorgmachtigingen aansluitend op zorgmachtigingen (roze blok) ligt de mediaan én het gemiddelde van dit onderdeel van de voorbereiding op ca. 27 dagen. De gemiddelde doorlooptijd bij de aansluitende zorgmachtigingen is dus zo'n 4 dagen korter dan bij de reguliere ZM. Uit de onderliggende cijfers blijkt verder dat de doorlooptijd van ongeveer 85% van de ingediende verzoekschriften ligt tussen de 26 en 29 dagen.

³²De vette stip is het gemiddelde, de zwarte lijn geeft de mediaan weer. De mediaan is de middelste waarde in een reeks getallen die gerangschikt zijn naar grootte. (Als het streepje in het midden staat wil dat zeggen dat 50% van de getallen onder de mediaan ligt en 50% erboven.)

Doorlooptijd van ontvangen bevindingen GD tot ondertekening verzoekschrift door OvJ

Nadat een GD is aangewezen zal de GD bevindingen opstellen en deze naar de OvJ sturen. Op basis van de bevindingen kan de OvJ besluiten een verzoekschrift in te dienen. In tabel 3.20 is de gemiddelde doorlooptijd per maand weergegeven van ontvangen bevindingen van de GD tot het ondertekenen van het verzoekschrift door de OvJ, ten behoeve van het indienen van een verzoekschrift bij de rechtbank.

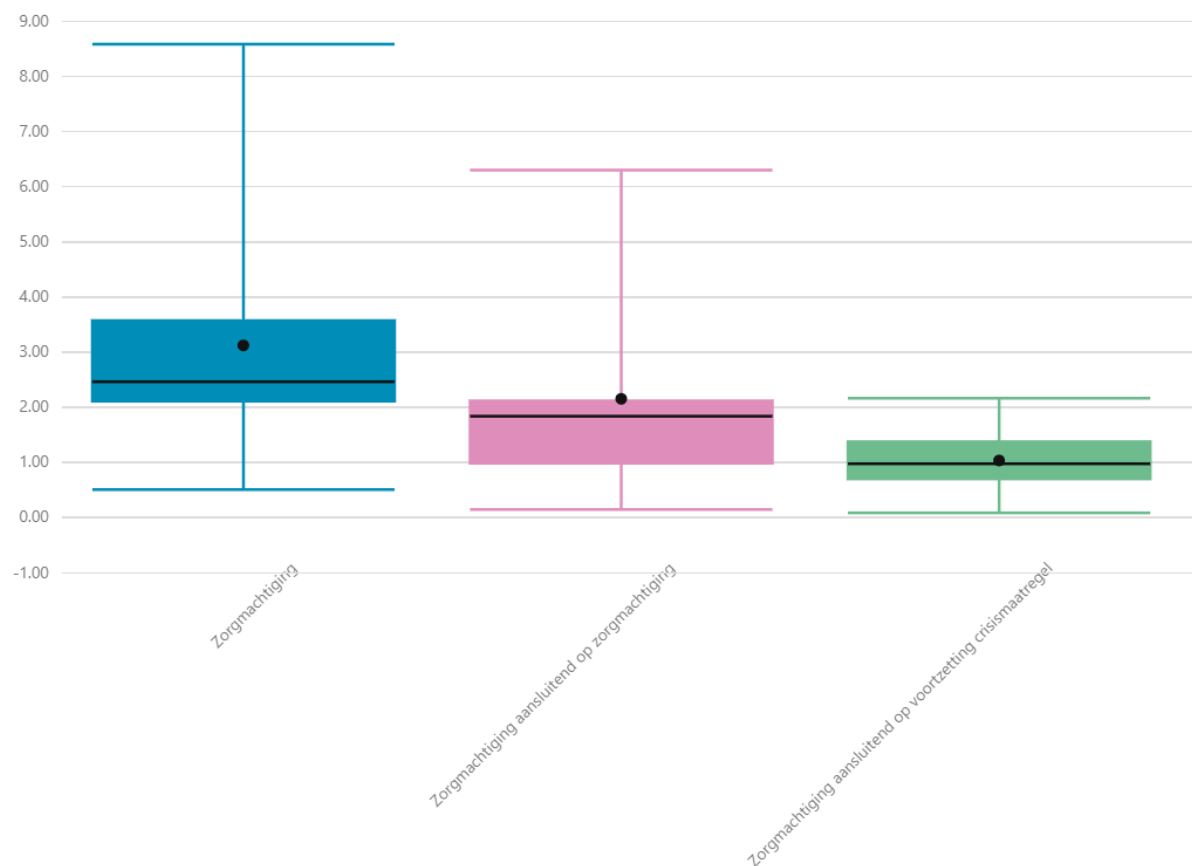
Tabel 3.20 Gemiddeld aantal dagen van ontvangen bevindingen GD tot indienen verzoekschrift 2021 en 2022.

2021			2022		
Maand	1. Gemiddeld aantal dagen	2. Aantal	Maand	1. Gemiddeld aantal dagen	2. Aantal
januari	2,38	1.365	januari	2,54	1.268
februari	2,87	1.350	februari	1,78	1.204
maart	2,58	1.490	maart	1,37	1.375
april	2,05	1.255	april	1,84	1.057
mei	1,89	974	mei	2,62	1.099
juni	1,60	1.055	juni	1,74	1.174
juli	1,99	1.231	juli	1,99	1.202
augustus	2,17	1.272	augustus	2,52	1.361
september	2,45	1.276	september	2,57	1.335
oktober	1,84	1.433	oktober	2,82	1.308
november	2,57	1.476	november	2,60	1.454
december	2,97	1.573	december	3,00	1.433
Totaal	2,32	15.750	Totaal	2,30	15.270

In figuur 3.6 is deze doorlooptijd van 2022 uitgesplitst naar verschillende aanleidingen voor een aanvraag, namelijk zorgmachtiging, zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging en zorgmachtiging aansluitend op een voortzetting crisismaatregel.

Figuur 3.6 Doorlooptijd van ontvangen bevindingen GD tot indienen verzoekschrift 2022³³

Toelichting

Ook hier is het beeld dat de gemiddelde doorlooptijd voor dit deel van het werkproces stabiel blijft, namelijk 2,3 dagen (Tabel 3.20).

In figuur 3.6 is zichtbaar dat de gemiddelde doorlooptijd van de ontvangen bevindingen van de GD tot het ondertekenen van een verzoekschrift bij zorgmachtigingen (het blauwe blok) varieert tussen 0,5 en ruim 8 dagen, waarbij het gemiddelde op iets meer dan 3,1 dagen ligt. De zwarte lijn in de box geeft aan dat de mediaan op 2,5 ligt, waarbij de doorlooptijd voor dit onderdeel bij de meeste aanvragen tussen 2,1 en 3,6 dagen ligt.

Bij de zorgmachtigingen aansluitend op zorgmachtigingen ligt de gemiddelde doorlooptijd op 2,2 dagen met een mediaan van ruim 1,8. Dit is een kortere doorlooptijd dan bij de voorbereiding van verzoekschriften voor eerste zorgmachtigingen.

Bij zorgmachtigingen aansluitend op crisismaatregel ligt dit onderdeel van de doorlooptijd nog iets lager, namelijk tussen een 1,0 dag en 2,0 dagen met een gemiddelde van 1,0 dag.

³³ De vette stip is het gemiddelde, de zwarte lijn geeft de mediaan weer. De mediaan is de middelste waarde in een reeks getallen die gerangschikt zijn naar grootte. (Als het streepje in het midden staat wil dat zeggen dat 50% van de getallen onder de mediaan ligt en 50% erboven).

3.9 Doorlooptijden Rechtspraak van indiening tot uitspraak

Na het onderzoeken van de bevindingen kan de OvJ besluiten een verzoekschrift in te dienen bij de Rechtspraak. Na ontvangst van een verzoekschrift wordt een zitting gepland, waar vervolgens een uitspraak wordt gedaan. Daarna wordt de beschikking afgegeven en worden de afschriften verzonden. In tabel 3.21 is de gemiddelde doorlooptijd per maand weergegeven van ontvangst van verzoekschriften tot het doen van een uitspraak door de rechter³⁴. De wettelijke termijn hiervoor is maximaal 21 dagen (met mogelijke verlenging in geval van zon-/feestdagen, eigen plan van aanpak en een andere termijn bij toepassing van 2.3 Wfz).

Tabel 3.21 Gemiddeld aantal dagen van indiening tot uitspraak

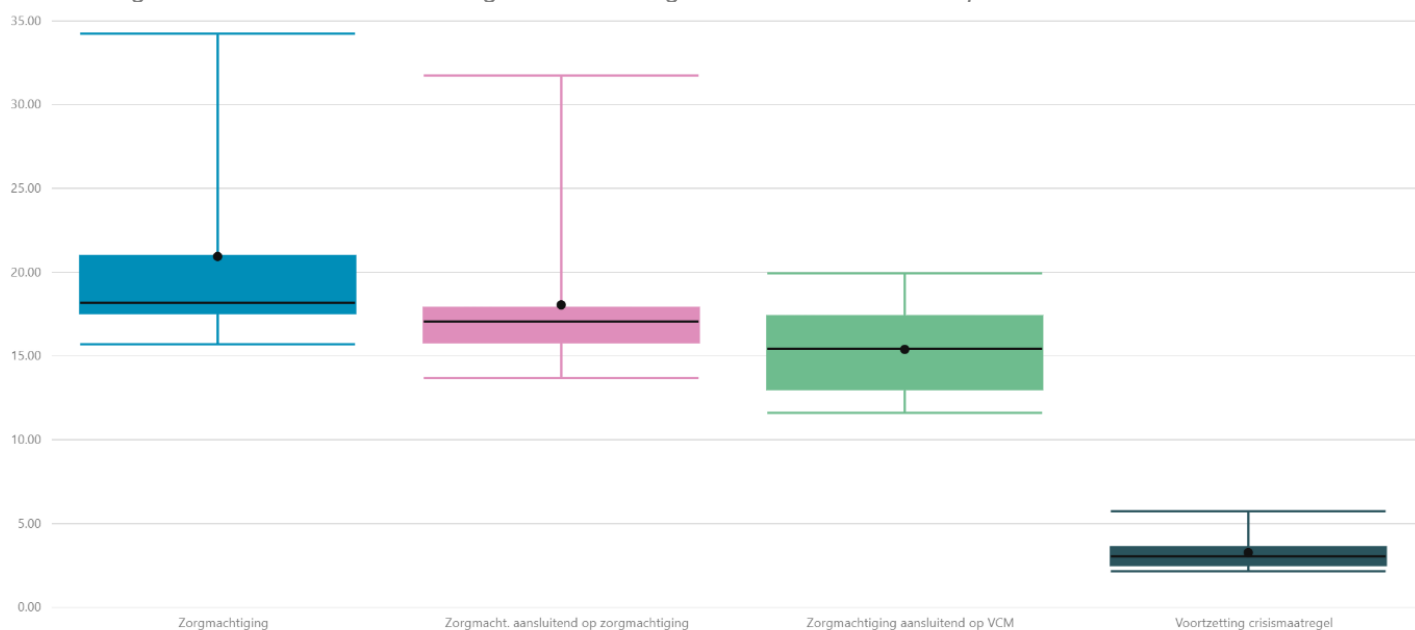
2021			2022		
Maand	1. Gemiddeld aantal dagen	Aantal	Maand	1. Gemiddeld aantal dagen	Aantal
april	22,66	1.511	januari	13,22	2.082
januari	21,58	1.840	februari	12,83	1.967
februari	19,08	1.514	maart	12,52	2.161
juni	18,45	1.188	april	13,36	1.859
oktober	17,92	1.287	mei	14,37	1.887
december	17,46	1.731	juni	12,93	2.007
november	17,08	1.444	juli	12,18	1.940
maart	17,04	1.511	augustus	16,10	2.104
mei	16,88	1.151	september	13,46	2.095
september	16,63	1.162	oktober	13,45	1.862
augustus	16,10	1.175	november	13,34	2.184
juli	15,45	1.121	december	14,24	2.129
Totaal	18,24	16.635	Totaal	13,51	24.277

In figuur 3.7 is deze doorlooptijd voor 2022 uitgesplitst naar verschillende aanleidingen voor een aanvraag, namelijk zorgmachtiging, zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging, zorgmachtiging aansluitend op een voortzetting crisismaatregel en voortzettingen van een CM.

³⁴ Gegevens afkomstig van de Rechtspraak januari 2023. In deze tabel ziet u de gemiddelde doorlooptijd van wijziging ZM, ZM aansluitend op ZM, zorgmachtiging, ZM o.b.v. zelfbindingsverklaring, VCM en ZM aansluitend op VCM.

Figuur 3.7 Gemiddeld aantal dagen van ontvangen verzoekschrift tot uitspraak 2022.

Toelichting

Tabel 3.21 laat zien dat de eerder gerapporteerde en significante daling van de gemiddelde doorlooptijd ten opzichte van 2021 voortgezet is. De gemiddelde doorlooptijd in 2022 ligt met 13,51 dagen bijna 5 dagen lager dan in 2021.

In figuur 3.7 is zichtbaar dat de gemiddelde doorlooptijd van de ontvangen verzoekschriften van de OvJ tot de uitspraak van de rechter bij zorgmachtigingen (het blauwe blok) varieert tussen ruim 15 en 34 dagen, waarbij het gemiddelde op bijna 21 dagen ligt. De zwarte lijn in de box geeft aan dat de mediaan op 18,1 dagen ligt, waarbij de doorlooptijd voor dit onderdeel bij de meeste verzoekschriften tussen 18 en 21 dagen ligt. Uitschieters zoals een doorlooptijd van 34 dagen worden vaak veroorzaakt doordat het moeilijk is een zitting te plannen met betrokkene, vooral bij een initiële zorgmachtiging. Bij de zorgmachtigingen aansluitend op zorgmachtigingen (roze blok) ligt de gemiddelde doorlooptijd op 18 dagen met een mediaan van 17 dagen. Dit is een iets kortere doorlooptijd dan bij de voorbereiding van verzoekschriften voor eerste zorgmachtigingen. Door een aantal uitschieters in doorlooptijd ligt de gemiddelde duur hier op ruim 18 dagen.

Bij zorgmachtigingen aansluitend op crisismaatregel (groene blok) ligt dit onderdeel van de doorlooptijd lager, namelijk tussen een 11,5 dag en bijna 20 dagen met een gemiddelde van ruim 15 dagen.

Bij de voortzetting crisismaatregel (donkergroene blok) is zichtbaar dat er sneller uitspraak wordt gedaan. Dit moet binnen drie dagen plaatsvinden vanwege de korte looptijd van een crisismaatregel. De doorlooptijd ligt gemiddeld tussen de ruim 2 en bijna 6 dagen. De gemiddelde en de mediaan liggen dicht tegen elkaar met 3,3 en 3,0 dagen.

Over het algemeen worden de wettelijke termijnen door de rechtspraak gehaald. Deze termijn is van indiening tot uitspraak. De uitspraak vindt plaats op een zitting, deze is mondeling. Doorgaans stuurt de rechtbank op dezelfde dag een kennisgeving mondelinge uitspraak naar de betrokken partijen. De rechtbank heeft dan nog 14 dagen om de beschikking af te geven.

4. Patiëntenvertrouwenspersoon

De betrokkene kan in het proces van de Wvvgz ondersteund worden door een patiëntenvertrouwenspersoon. Dit kan bijvoorbeeld bij het opstellen van een zorgplan of zorgkaart of bij een klacht over (verplichte) zorg of een vraag over het proces. De geneesheer-directeur en de burgemeester vragen in het proces van respectievelijk de zorgmachtiging en de crisismaatregel de betrokkene of diens persoonsgegevens doorgestuurd mogen worden naar een patiëntenvertrouwenspersoon, of betrokkene geeft dit zelf aan. De patiëntenvertrouwenspersoon kan dan contact opnemen en, indien gewenst, ondersteuning leveren. Daarnaast ontvangen de betrokkenen van de geneesheer-directeur ook de contactgegevens van de Stichting PVP zodat betrokkenen ook zelf contact kunnen opnemen met een patiëntenvertrouwenspersoon.

4.1 Inzet PVP

De patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) biedt advies en bijstand in de voorbereiding en gedurende de looptijd van een zorgmachtiging en bij een crisismaatregel. Daarnaast biedt de pvp ook ondersteuning in onder andere de forensische psychiatrie en aan betrokkenen die vrijwillig in behandeling zijn. Er wordt vastgelegd welke titel cliënten hebben ten tijde van een vraag of klacht.

In onderstaande tabel is het aantal keren te zien dat een pvp ondersteuning heeft gegeven aan betrokkenen met genoemde juridische titels in 2022. Stichting PVP telt het aantal keren ondersteuning, hierbij kan één persoon meerdere keren zijn ondersteund.

Tabel 4.0 Inzet PVP 2021

Juridische titel	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	Totaal
anders/onbekend	71	68	73	85	82	88	97	93	101	110	104	120	1.092
crisismaatregel	314	339	400	387	363	343	452	337	337	378	396	490	4.536
forensisch	100	76	95	63	107	131	83	80	64	80	122	110	1.111
voorbereiding zorgmachtiging	96	95	111	105	69	87	85	121	71	103	91	116	1.150
vrijwillig in behandeling	258	205	231	232	215	219	297	208	220	224	271	292	2.872
zorgmachtiging	868	711	807	894	800	822	899	841	799	962	971	1.237	10.611
Totaal	1.707	1.494	1.717	1.766	1.636	1.690	1.913	1.680	1.592	1.857	1.955	2.365	21.372

Tabel 4.1 Inzet PVP 2022

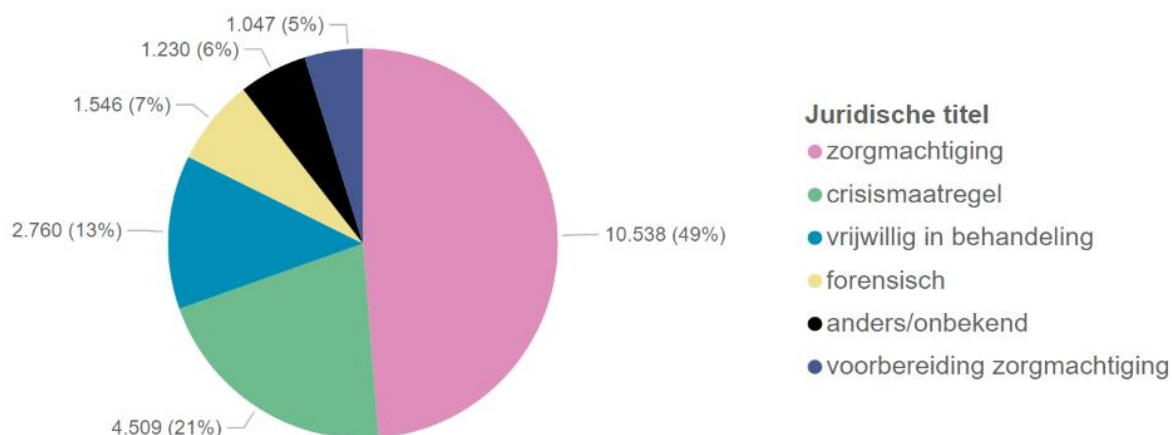
Juridische titel	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	Totaal
anders/onbekend	80	79	106	126	111	103	79	85	98	97	121	145	1.230
crisismaatregel	374	309	400	343	390	449	319	413	356	362	329	465	4.509
forensisch	133	119	105	120	129	147	107	145	128	97	124	192	1.546
voorbereiding zorgmachtiging	98	103	105	81	52	76	72	89	102	70	102	97	1.047
vrijwillig in behandeling	248	232	230	231	169	257	200	234	234	240	244	241	2.760
zorgmachtiging	989	808	928	717	822	1.076	903	843	805	825	859	963	10.538
Totaal	1.922	1.650	1.874	1.618	1.673	2.108	1.680	1.809	1.723	1.691	1.779	2.103	21.630

Onder de crisismaatregelen valt ook de inzet tijdens voortzetting CM. Voortzetting CM wordt niet apart vastgelegd. "Anders/onbekend" omvat bijzondere titels of de gevallen waarin de juridische status van betrokkenen niet te achterhalen is, zoals soms bij helpdeskcontacten.

We zien in 2022 een stabilisatie van het aantal keer ondersteuning door een pvp: het aantal ligt in 2022 binnen 1% van het aantal uit het jaar ervoor (tabel 4.0 & 4.1).

Figuur 4.1 Inzet PVP 2022

In tabel 4.2 is weergegeven:

Het aantal maal dat er door een patiëntenvertrouwenspersoon ondersteuning is geleverd ten behoeve van Wvggz producten bij de voorbereiding op een zorgmachtiging.

Tabel 4.2 Inzet PVP Wvggz producten bij voorbereiding ZM

2021		2022	
Activiteiten dossiers	Aantal	Activiteiten dossiers	Aantal
andere Wvggz: pva, zorgkaart, zorgplan	137	andere Wvggz: pva, zorgkaart, zorgplan	83
plan van aanpak	683	plan van aanpak	573
zorgkaart: BIJSTAND bij opstellen/aanpassen/evaluatie	153	zorgkaart: BIJSTAND bij opstellen/aanpassen/evaluatie	176
zorgkaart: vraag/klacht	112	zorgkaart: vraag/klacht	120
zorgplan: BIJSTAND bij opstellen/aanpassen/evaluatie	47	zorgplan: BIJSTAND bij opstellen/aanpassen/evaluatie	57
zorgplan: vraag/klacht	60	zorgplan: vraag/klacht	67
Totaal	1.192	Totaal	1.076

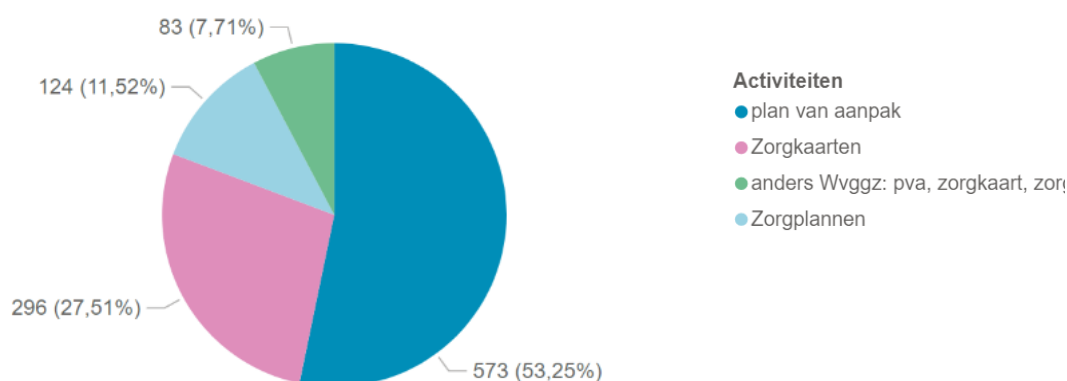
Toelichting

In totaal is er in 2022 bij de voorbereiding van een zorgmachtiging ondersteuning geleverd bij 1.076 dossiers, onderverdeeld in verschillende onderwerpen. Deze ondersteuning is onderverdeeld in vraag of klacht en bijstand. Hierbij kan één persoon meerdere keren zijn ondersteund. De ondersteuning bij Wvggz producten bij de voorbereiding van de zorgmachtiging is geleverd aan 950 individuele betrokkenen. De onderdelen waarin 'bijstand' wordt genoemd gaan om daadwerkelijke bijstand bij het opstellen, actualiseren of evalueren van een zorgkaart of zorgplan. Alle overige onderdelen gaan om een vraag of klacht over het onderwerp. Dus bij 'plan van aanpak' gaat het niet om bijstand bij het opstellen van een plan van aanpak maar om de inzet bij vragen of om het bieden van ondersteuning bij klachten over een plan van aanpak.

Uit aanvullende cijfers van de StPVP blijkt dat in 2022 in totaal 5.372 cliënten contact opnamen met een pvp via de telefonische helpdesk en 7.203 cliënten met een pvp op een ggz-locatie. Het gaat daarbij in 2022 dus in totaal om 12.575 cliënten die contact hebben gehad met de pvp.

Figuur 4.2 Inzet PVP Wvggz producten bij voorbereiding ZM 2022

In tabel 4.3 is weergegeven: Het aantal maal dat persoonsgegevens zijn doorgestuurd naar de Stichting PVP door de burgemeester (BM) en geneesheer-directeur (GD).

Tabel 4.3 Inzet PVP bij crisismaatregel en voorbereiding zorgmachtiging³⁵

Maand	Verstrekkingen door BM	Verstrekking en door GD
januari	170	85
februari	156	83
maart	169	67
april	144	63
mei	186	66
juni	192	67
juli	165	64
augustus	169	83
september	185	97
oktober	178	71
november	154	93
december	176	68
Totaal	2.044	907

In tabellen 4.4 en 4.5 zijn de beschikbare gegevens naast elkaar gezet om de verhouding tussen de inzet van de PVP in het proces voor een zorgmachtiging en een crisismaatregel zichtbaar te maken.

³⁵ Gegevens tabel 4.2 en 4.3 zijn in januari 2023 verkregen vanuit StPVP.

Tabel 4.4 Procentuele verhouding inzet PVP bij ZM³⁶

2021				2022			
Maand	1. In voorbereiding genomen verzoekschriften ZM	2. Gegevens doorgestuurd door GD (aantal personen)	% verhouding	Maand	1. In voorbereiding genomen verzoekschriften ZM	2. Gegevens doorgestuurd door GD (aantal personen)	% verhouding
januari	1.476	91	6%	januari	1.355	85	6%
februari	1.469	74	5%	februari	1.360	83	6%
maart	1.538	100	7%	maart	1.421	67	5%
april	1.284	62	5%	april	1.187	63	5%
mei	1.093	54	5%	mei	1.265	66	5%
juni	1.490	79	5%	juni	1.399	67	5%
juli	1.587	78	5%	juli	1.520	64	4%
augustus	1.430	91	6%	augustus	1.575	83	5%
september	1.567	78	5%	september	1.574	97	6%
oktober	1.663	114	7%	oktober	1.551	71	5%
november	1.601	101	6%	november	1.611	93	6%
december	1.648	91	6%	december	1.536	68	4%
Totaal	17.846	1.013	6%	Totaal	17.354	907	5%

Tabel 4.5 Procentuele verhouding inzet PVP bij CM

2021				2022			
Maand	1. Aantal opgelegde Crisismaatregelen	2. Gegevens doorgestuurd door BM (aantal personen)	% verhouding	Maand	1. Aantal opgelegde Crisismaatregelen	2. Gegevens doorgestuurd door BM (aantal personen)	% verhouding
januari	709	162	23%	januari	717	170	24%
februari	638	144	23%	februari	664	156	23%
maart	789	180	23%	maart	757	169	22%
april	724	181	25%	april	664	144	22%
mei	731	166	23%	mei	729	186	26%
juni	801	211	26%	juni	754	192	25%
juli	788	195	25%	juli	728	165	23%
augustus	687	172	25%	augustus	777	169	22%
september	767	179	23%	september	720	185	26%
oktober	726	198	27%	oktober	753	178	24%
november	704	180	26%	november	724	154	21%
december	684	176	26%	december	728	176	24%
Totaal	8.748	2.144	24%	Totaal	8.715	2.044	23%

Toelichting

Te zien is dat er relatief gezien minder gegevens van betrokkenen worden doorgestuurd bij de voorbereiding van een zorgmachtiging dan bij een crisismaatregel. Dit eerste is teruggelopen van 5,7% in 2021 naar 5,2% in 2022. Relevant om op te merken is dat persoonsgegevens alleen worden verstrekt als betrokkene daar expliciet toestemming voor geeft. Gezocht wordt nog naar een manier om de toestemmingsvraag wel te stellen wanneer een betrokkene door de psychiater als niet hoorbaar wordt beoordeeld. Om meer betrokkenen te bereiken is in de wetsevaluatie Wvvgz aanbeveling 16 opgenomen: 'Bepaal in de wet dat de gegevens over patiënten die met een crisismaatregel of zorgmachtiging te maken krijgen automatisch aan de StPVP worden verstrekt.' In de appreciatie aanbevelingen uit maart 2023 staat dat er gezamenlijk met de StPVP een werkproces zal worden uitgedacht om hiervoor een passende wettelijke grondslag op te nemen in de Wvvgz.

³⁶ Gegevens tabel 4.4 kolom 1. In voorbereiding genomen verzoekschriften ZM zijn in februari 2023 verkregen vanuit het OM, kolom 2. Gegevens doorgestuurd naar StPVP van StPVP in januari 2023.

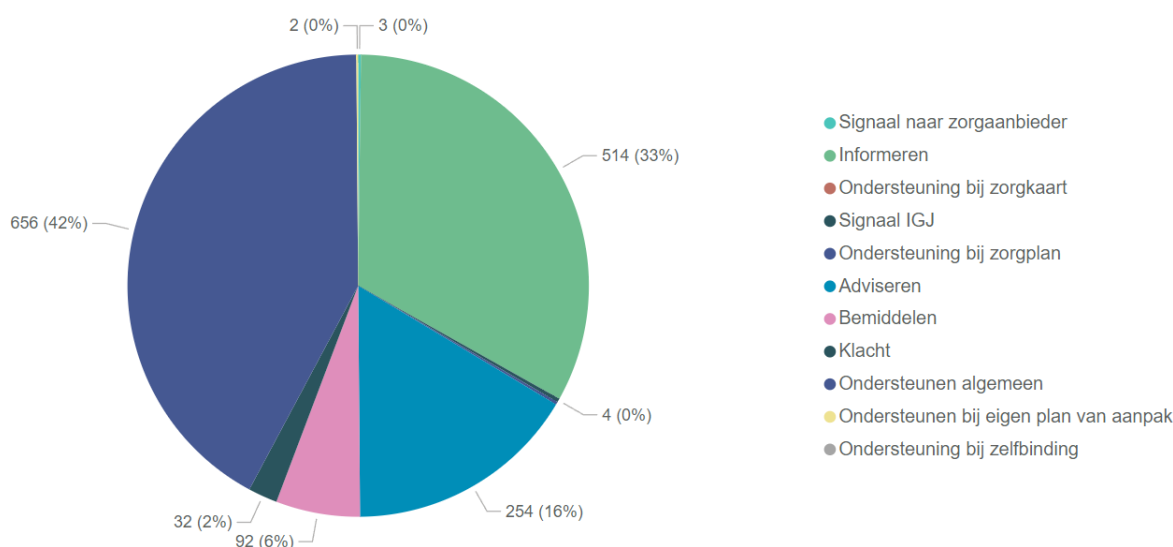
5. Familievertrouwenspersoon

De familievertrouwenspersoon heeft tot taak om, op verzoek van de voor de continuïteit van zorg relevante familie en naasten van een persoon met een psychische stoornis, voor wie een verzoek voor een zorgmachtiging wordt voorbereid of aan wie verplichte zorg wordt verleend door een zorgaanbieder, deze:

- te informeren
- te adviseren
- te ondersteunen
- bijstand te verlenen bij een klachtprocedure
- tekortkomingen in de structuur en de uitvoering van de zorg, voor zover deze afbreuk doen aan de rechten van de betrokkene, te signaleren en aan de inspectie te melden
- te bemiddelen tussen de familie en naasten, de zorgaanbieder, de geneesheer-directeur en de zorgverantwoordelijke en betrokkene.

Onderstaande figuur geeft het aantal geleverde ondersteuningsdiensten door een familievertrouwenspersoon weer, onderverdeeld naar type diensten.

Figuur 5.1 Ondersteuning Familievertrouwenspersoon³⁷

Tabel 5.2 Aantal casussen verplichte zorg bij de Familievertrouwenspersonen, voorbereidingen op CM en ZM, 2022.

status casus	2021				2022				
	Vorbereiding crisismaatregel		Vorbereiding zorgmachtiging		Vorbereiding crisismaatregel		Vorbereiding zorgmachtiging		
	Kwartaal	Nieuw	Aantal lopend	Nieuw	Aantal lopend	Kwartaal	Nieuw	Aantal lopend	Nieuw
Kwartaal 1	<10	16	27	23	Kwartaal 1	<5	<5	39	46
Kwartaal 2	<10	15	40	35	Kwartaal 2	<5	<5	37	31
Kwartaal 3	<10	14	34	36	Kwartaal 3	<5	<5	46	45
Kwartaal 4	<10	<10	40	65	Kwartaal 4	<10	<10	44	49
Totaal	24	53	141	159	Totaal	11	13	166	171

³⁷ Gegevens 2021 zijn in januari 2022 en gegevens 2022 in januari 2023, verkregen vanuit de Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen.

Tabel 5.3 Aantal casussen verplichte zorg bij de Familievertrouwenspersonen, uitvoering van CM en ZM, 2021 en 2022

2021					2022				
status casus Kwartaal	Uitvoering crisismaatregel		Uitvoering zorgmachtiging		status casus Kwartaal	Uitvoering crisismaatregel		Uitvoering zorgmachtiging	
	Nieuw	Aantal lopend	Nieuw	Aantal lopend		Nieuw	Aantal lopend	Nieuw	Aantal lopend
Kwartaal 1	74	64	135	152	Kwartaal 1	58	65	176	193
Kwartaal 2	81	78	144	178	Kwartaal 2	58	52	136	201
Kwartaal 3	63	77	165	173	Kwartaal 3	69	65	155	249
Kwartaal 4	65	92	142	262	Kwartaal 4	57	85	185	267
Totaal	283	311	586	765	Totaal	242	267	652	910

Onderstaande tabel geeft het aantal casussen weer dat is behandeld door een familievertrouwenspersoon ten aanzien van verplichte zorg. Een casus kan over meerdere kwartalen lopen; in tabel 5.4 zijn deze dubbellingen (die wel in figuur 5.1 en tabel 5.2 en 5.3 aanwezig zijn) eruit gehaald.

Tabel 5.4 Aantal casussen in behandeling bij een familievertrouwenspersoon 2021 en 2022³⁸

2021				2022			
Totaal casussen periode	Aantal nieuw	Aantal lopend	totaal	Totaal casussen periode	Aantal nieuw	Aantal lopend	totaal
Voorbereiding zorgmachtiging	141	11	152	Uitvoering crisismaatregel	242	34	276
Voorbereiding crisismaatregel	24	11	35	Uitvoering zorgmachtiging	652	90	742
Uitvoering zorgmachtiging	586	84	670	Voorbereiding crisismaatregel	11	<5	14
Uitvoering crisismaatregel	283	34	317	Voorbereiding zorgmachtiging	166	26	192
Totaal	1.034	140	1.174	Totaal	1.071	153	1.224

Toelichting

De familievertrouwenspersoon is er voor naasten van mensen die opgenomen zijn in een Wvggz accommodatie van een ggz-instelling of de verslavingszorg en voor naasten van mensen met psychische en/of verslavingsproblemen bij wie (mogelijk) sprake is van verplichte zorg of de voorbereiding daarvan. In tabel 5.4 is te zien dat er in 2022 1.224 casussen zijn behandeld, waarvan 1.071 nieuwe. Hierbij is voornamelijk ondersteuning geleverd bij voorbereiding of zorgverlening in het kader van CM en ZM. Iedere casus stelt in principe ondersteuning aan een naaste/familie voor. Hierbij kan de naaste binnen één casus van een of meerdere diensten gebruik maken. Ten opzichte van 2021 zijn in 2022 meer diensten van de fvp afgenomen: het betreft een stijging van 4%.

³⁸ Op moment dat in een kolom of rij eenmaal < 5 of < 10 voorkomt is het totaal van de rij en/of kolom afgerond op hele 5-tal, waardoor het kan voorkomen dat het eindtotaal iets afwijkt van de totaalstelling van de rijen of kolommen.

6. Uitspraken beroepen en schadevergoedingen

De betrokkene (of diens vertegenwoordiger of nabestaande) of de zorgaanbieder kan, naar aanleiding van een uitspraak van een klachtencommissie, een beroep indienen bij de rechter. Dit betreft een procedure op basis van artikel 10:7 Wvggz. De verzoeker kan tevens een verzoek tot schadevergoeding bij de rechter indienen (artikel 10:11 Wvggz). In de onderstaande tabel is het aantal uitspraken naar aanleiding van beroepen en verzoeken tot schadevergoedingen weergegeven. Bij artikel 9:10 Wvggz betreft het betrokkenen met een strafrechtelijke titel. N.B. het betreft uitspraken; deze hoeven niet alle positief te zijn. Bij de uitspraken tot een schadevergoeding bijvoorbeeld kan deze ook niet zijn toegekend.

Tabel 6.1 Aantal uitspraken beroepen en schadevergoedingen 2020³⁹

Uitspraken beroepen en schadevergoedingen	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	Totaal
Beroep n.a.v. klachtenprocedure		9	16	20	45
Beroep nav klachtenprocedure ogv art9:10			<10	<5	10
Beroep tegen crisismaatregel	37	22	19	21	99
Schadevergoeding	18	17	25	26	86

Tabel 6.2 Aantal uitspraken beroepen en schadevergoedingen 2021⁴⁰

Uitspraken beroepen en schadevergoedingen	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	Totaal
Beroep n.a.v. klachtenprocedure	23	23	26	22	94
Beroep nav klachtenprocedure ogv art9:10	<5	<5	<5	<5	<10
Beroep tegen crisismaatregel	20	32	17	22	91
Schadevergoeding	64	50	50	37	201

Tabel 6.3 Aantal uitspraken beroepen en schadevergoedingen 2022⁴¹

Uitspraken beroepen en schadevergoedingen	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	Totaal
Beroep n.a.v. klachtenprocedure	17	17	22	16	72
Beroep nav klachtenprocedure ogv art9:10	<5	<5	<5	<5	<10
Beroep tegen crisismaatregel	18	10	<10	<10	42
Schadevergoeding	45	28	25	29	127

De uitspraken op beroepen en schadevergoedingen waren in 2021 sterk toegenomen ten opzichte van 2020. In 2022 zijn ze echter weer significant afgenomen: ten opzichte van 2021 is in 2022 een afname zichtbaar van 37%. Een verklaring hiervan kan zijn dat de termijnen steeds beter gehaald worden en er daardoor minder verzoeken tot schadevergoeding worden ingediend. Een eerdere piek in deze schadeverzoeken, zichtbaar na een uitspraak van de Hoge Raad, is inmiddels afgehandeld.

39 Gegevens zijn in januari 2021 verkregen vanuit rechtspraak. Als in een rij < 5 of < 10 voorkomt kan het totaal van de rij afgerond zijn op 5-tal.

40 Gegevens zijn in januari 2022 verkregen vanuit rechtspraak. Als in een rij <5 of <10 voorkomt kan het totaal van de rij afgerond zijn op 5-tal.

41 Gegevens zijn in januari 2023 verkregen vanuit rechtspraak. Als in een rij <5 of <10 voorkomt kan het totaal van de rij afgerond zijn op 5-tal.